

INFO-SCOOP

INL

004738

7
5

Elint P.W.T.S. Menting

Het feit dat de NAVO-bombardementen op 9 juni jl. formeel werden beëindigd en de Joegoslavische president Milosevic ertoe is gebracht in te stemmen met het voorgedragde vredesplan hield ondermeer in, dat Joegoslavische troepen zich terug trokken uit Kosovo en dat een internationale vredesmacht, met fundamentele deelname van de NAVO, onder één commando (KFOR) zich hierop ontplooidde.

Naar aanleiding hiervan werd het mogelijk de vluchtelingen te laten terugkeren naar hun steden en dorpen.

Momenteel zijn alle ogen gericht op de terugkeer en (her-) huisvesting van de vluchtelingen en het waarborgen van de veiligheid van die vluchtelingen. Na het vertrek van de Joegoslavische troepen en Servische functionarissen uit overheidsinstanties, vreest men voor anarchie en lopen de spanningen tussen de verschillende etnische groeperingen binnen Kosovo verder op.

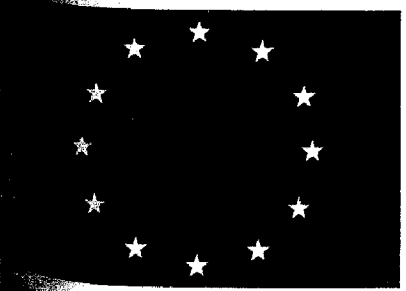
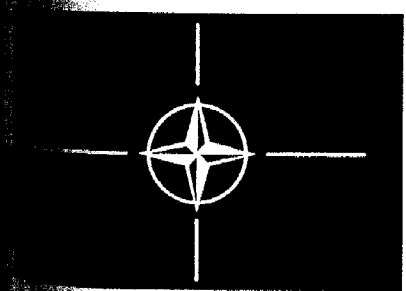
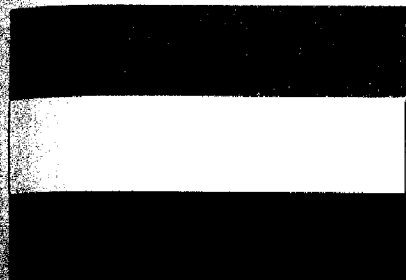
Het verzet tegen de Joegoslavische president Milosevic neemt steeds meer toe. Zoran Djindjic en Vuk Draskovic, de twee belangrijkste oppositieleiders in Joegoslavië hebben aangekondigd later deze maand te gaan samenwerken in een demonstratie tegen Milosevic. In Belgrado zou tijdens een peiling op 23 juni zijn gebleken dat Milosevic's populariteit van 40% naar 15% was gedaald. De onvrede onder de Servische bevolking is enorm. Kosovo is zo goed als verloren, werk is er nauwelijks en perspectief op enige verbetering nog veel minder.

In het artikel 'Bestuurlijke problemen en onderlinge rivaliteit in Kosovo', geschreven door aoot Schuijlen aoot Brinkman, wordt uitvoerig de problematiek beschreven betreffende de rivaliteit tussen de Kosovo-Albanese strijdgroepen, de positie van de Kosovo-Servische en de oppositionele pogingen om Milosevic van zijn troon te stoten.

In de Arabische wereld is er verwarring over de oorlog in Kosovo. De NAVO komt op voor verdrukte mensen maar schendt de soevereiniteit van Servië. Door de problematiek rondom de Balkan wordt er minimaal gepubliceerd over politieke en militaire hoogtepunten in andere wereldregio's en verdwijnen deze van de voorpagina.

Om de onderlinge verhoudingen met het oog te verliezen heeft de elint D.A. van Amerom zijn blik wat meer richting Midden-Oosten en Noord-Afrika verlegd. Zo zien we dat een groeiend aantal Turken gevoelig blijkt te zijn voor ultranationalistische en racistische propaganda van de MPH (Partij van Nationalistische Actie) wat weinig goeds belooft voor het politieke klimaat in Turkije. In Marokko was angst voor een mogelijk machtsvacuüm na de dood van koning Hassan II. In Algerije worden honderdduizenden mannen in dienst genomen door de overheid als burgerwacht, omdat de staat zelf niet in staat is om zijn burgers te beschermen. Mede door een wankel politiek evenwicht kan oorlogsdreiging toenemen en is er soms alleen sprake van een schijnbare vrede.

Zoals aangegeven in de colofon is de Info-Scoop volledig samengesteld uit open bronnen. Indien er uwerzijds op of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publicaties, wordt u verzocht contact op te nemen met één van de redactieleden van de Info-Scoop (zie colofon).

COLOFON

INFO-SCOOP is een maandelijkse uitgave van 101 Mipel
Adres: Simon Stevinkazerne, MPC
41 A, Postbus 9012, 6710 HC Ede
Telefoon: 0318-683050/3073/3023
Redactie: Maj H.J.Jacobs, Elnt
P.W.T.S. Menting, Sgt1 H.Vels.

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie.

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publicatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

Indien uw verzendadres is gewijzigd, gelieve dit doorgeven aan repro 101 Mipel (zie bovenstaand adres of telefonisch 031868-3023).

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
BESTUURLIJKE PROBLE- MEN EN ONDERLINGE RIVALITEIT IN KOSOVO ...	2
WEDEROPBOUW	4
KOSOVO	4
RUSSISCHE ROL	7
UCK VERDEELD	7
OPPOSITIE EN DEMON STRATIES TEGEN MILOSEVIC	11
BEVOLKINGSVRAAG- STUK KOSOVO	14
BUURLANDEN	14
MIDDEN-OOSTEN / NOORD- AFRIKA	17
ARABISCHE WERELD..... IN VERWARRING	17
POLITIEKE HOOGTE- PUNTEN	18

BESTUURLIJKE PROBLEMEN EN ONDERLINGE RIVALITEIT IN KOSOVO

Aoi Schuijl
Aoi Brinkman

Nadat er een eind is gekomen aan de bombardementen en de gevechten tussen de Joegoslavische troepen en het 'Kosovo Bevrijdings Leger' (UCK), werd er een staakt-het-vuren bereikt. Wat hierna volgt wordt in dit artikel aan de hand van de volgende onderwerpen belicht:

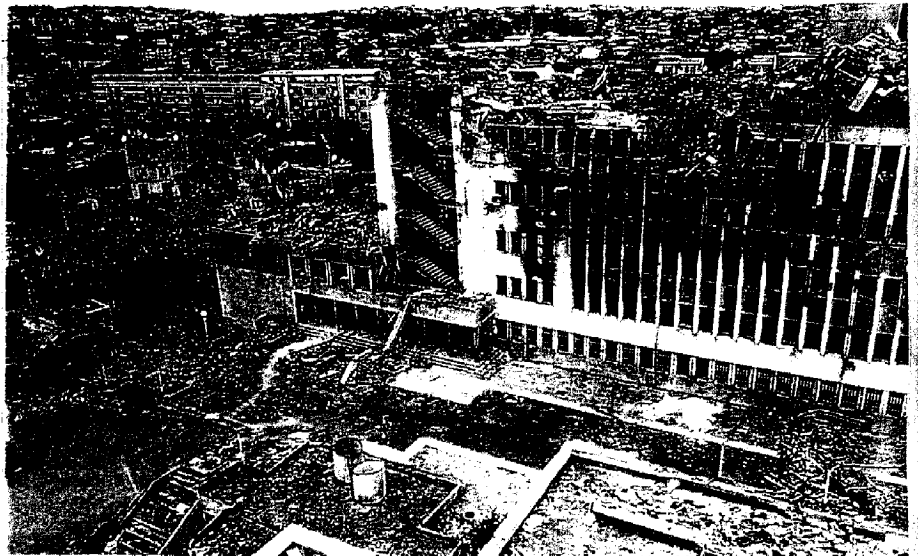
De ondertekening van het 'Military Technical Agreement' MTA tussen vertegenwoordigers van de Internationale Gemeenschap en de regering van de Joegoslavische Federatie, het akkoord tussen de NAVO en het UCK, de economische injectie in de regio Zuidoost-Europa in de vorm van het 'Stability Pact', de wederopbouw van Kosovo door de verschillende Internationale Hulporganisaties en de Russische rol in Kosovo. Verder de bestuurlijke problemen binnen het UCK, de oppositie tegen Milosevic en de etnische problemen na het conflict in Kosovo. Tenslotte wordt het artikel afgesloten met de invloed die de nasleep van het conflict heeft op de omliggende buurlanden Macedonië en Montenegro.

schrift, Vox, Jane's Intelligence Review, Jane's International Defense Review, Focus, Elsevier, Frankfurter Allgemeine Zeitung, International Herald Tribune, Reformatorisch Dagblad, NRC Handelsblad, Algemeen Dagblad, Volkskrant, ANP, Internet en Time.

MILITARY TECHNICAL AGREEMENT

De NAVO-bombardementen werden op 9 juni 1999 formeel beëindigd nadat de Finse president Ahtisaari (namens de EU) en de Russische minister van Buitenlandse Zaken, Tsjernomyrdin, erin waren geslaagd de Joegoslavische president Milosevic ertoe te brengen met de tekst van het uit acht punten bestaande vredesplan in te stemmen. Het aan Milosevic voorgelegde vredesplan voorzag militair in:

- terugtrekking van alle Joegoslavische troepen (VJ), paramilitaire organisaties en (speciale-) politie-eenheden;
- demilitarisering van het 'Kosovo Bevrijdingsleger' UCK;
- en de ontplooiing van een internationale vredesmacht, met

Pristina, Elsevier

Voor dit artikel is o.a. gebruik gemaakt van:
Österreichische Militärische Zeit-

fundamentele deelname van de NAVO, onder één commando (KFOR). Op politiek niveau worden

de volgende maatregelen genomen: er zal een benoemd interim bestuur worden geïnstalleerd; er komt een internationale civiele aanwezigheid (zie UNMIK) die voorwaarden creëert voor een vreedzame multi-etnische samenleving; Kosovo blijft deel uitmaken van de provincie Servië, d.w.z. substantiële autonomie voor de Kosovaren binnen Joegoslavië onder toezicht van de VN-Veilighedsraad; vrije toegang voor alle humanitaire hulporganisaties; een algemeen aanpak van de economische ontwikkelingen en stabilisering van de regio, welke leidt tot de uitvoering van het 'Stabiliteitspact voor Zuidoost Europa'.

Over het referendum t.a.v. verkiezingen na een periode van drie jaar, (een eis van de Kosovo-Albanese delegatie in de eerste fase van de onderhandelingen in Rambouillet), werd in het verdrag niet meer gerept. De eis dat de NAVO in Kosovo de volledige

en de belangrijkste federale regeringsfunctionarissen hadden gesproken, legde Milosevic dit plan ter goedkeuring aan het Servische parlement voor. Dit parlement keurde het plan op 3 juni goed. Vervolgens boog de G-8 (de zeven rijkste industrielanden + Rusland) zich over de tekst voor een VN-resolutie.

Na moeizame onderhandelingen in het Macedonische Kumanovo, werd uiteindelijk (9 juli 20.00 uur) ook het militaire akkoord over de aftocht van Joegoslavische en Servische troepen getekend. Dit militaire akkoord 'Military Technical Agreement' werd ondertekend door de opperbevelhebber van KFOR, de Britse generaal Sir Michael Jackson, en de Joegoslavische generaal Svetozar Marjanovic. Het plan voorzag in een ordelijke en controleerbare aftocht van alle geregelde Joegoslavische en Servische strijdkrachten, paramilitaire eenheden, politie- en grensbewakingseenheden en speciale politie-eenheden behorend tot het Ministerie van Binnenlandse Zaken (MUP). Wanneer het Joegoslavische

sonen bestaan. Op 10 juni werd VN-resolutie 1244 aangenomen, die o.a. de internationale vredesmacht KFOR het mandaat verschaft, Kosovo binnen te gaan.

UNDERTAKING OF DEMILITARISATION AND TRANSFORMATION BY THE UCK (AKKOORD KFOR EN HET UCK)

Op 21 juni j.l hebben de NATO en het UCK een akkoord gesloten over de demilitarisering van het 'Kosovo Bevrijdingsleger'. De overeenkomst werd ondertekend door de bevelhebber van KFOR, generaal Jackson en Hashim Thaci, de politiek leider van het bevrijdingsleger (UCK). Het UCK zal zich conformeren aan VN-resolutie 1244. Het UCK zal alle vijandelijkheden staken en binnen dertig dagen na ondertekening van het akkoord alle zware wapens hebben ingeleverd. De ingeleverde wapens zullen in depots worden opgeslagen, die aanvankelijk gezamenlijk door KFOR en het UCK worden bewaakt en later alleen door KFOR. In een later stadium wordt bezien of het UCK zich mag aansluiten bij een nieuw te vormen multi-etnische politiemacht. Of het UCK ook een eigen leger (vergelijkbaar met onze 'NATRES' en de Amerikaanse 'National Guard') mag oprichten werd in de 'undertaking' in het ongewisse gelaten. Binnen negentig dagen na de ondertekening is het UCK niet meer gerechtigd zich nog langer in militair uniform te vertonen, het dragen van insignes na te laten en dienen ook de lichte wapens te zijn ingeleverd.

STAAT VAN OORLOG OPGEHEVEN

Het Joegoslavische parlement hief op 26 juni de 'staat van oorlog' op. Het parlement stemde in met de opheffing van meer dan dertig decreten die op grond van die Staat waren afgekondigd. Ze hadden o.m. betrekking op restricties van de pers- en demonstratievrijheid. Het parlement buigt zich verder over de mogelijkheid om de bevoegdheden, die Belgrado tijdens de 'staat van oorlog' bezat, ook na de opheffing hiervan in een andere

NATO and Yugoslav commanders check documents at signing of the Military Technical Agreement at the Kumanovo base near the Kosovo-Macedonia border

JDW

controle krijgt werd enigszins afgezwakt door deelname van Russische troepen aan KFOR. Nadat de onderhandelaars op 2 juni met Milosevic

leger weer naar Kosovo terugkeert, is nog een open vraag. Het aantal Servische militairen en/of politieagenten zal uit enige honderden per-

vorm te handhaven. Het gaat daarbij vooral om bevoegdheden op economisch gebied.

EU 'STABILITY PACT FOR SOUTHEASTERN EUROPE'

Dit pact is een breed politiek raamwerk voor de regionale integratie, samenwerking en ontwikkeling voor Zuidoost-Europa. Een economische

Bodo Hombach
Time

injectie is nodig om deze regio weer bij de rest van Europa te laten aansluiten. Hiertoe zal de Europese Unie (EU) een minimum bedrag van \$ 5 miljard investeren.

Het pact voorziet in een 'sturend orgaan' onder voorzitterschap van de EU. De problemen worden niet per land, maar regionaal benaderd. Het sturend orgaan houdt zich bezig met de democratisering, economische wederopbouw en de interne en externe veiligheid. Het pact is geen verdrag met daaruit voortvloeiende verplichtingen in juridische zin. Het verwijst naar bestaande normen en verplichtingen, en benut waar mogelijk ook bestaande instellingen (organisaties) en procedures. Het Stabiliteitspact werd op 10 juni j.l. in Keulen opgesteld door de EU, de landen van de G8, de landen van Zuidoost-Europa en de grote internationale humanitaire en financiële organisaties. Het gaat om hulp voor de economische schade die ze geleden hebben ten gevolge van

de oorlogen in het voormalige Joegoslavië, en bijstand bij hun economische hervormingen. Het betreft Albanië, Bosnië, Bulgarije, Kroatië, Hongarije, Roemenië en Macedonië. De hoop is dat economische wederopbouw leidt tot meer welvaart, en meer welvaart tot politieke stabiliteit in de regio.

Tot '*Speciale Coördinator*' voor de wederopbouw van de landen in deze regio is de Duitse diplomaat Bodo Hombach benoemd. De locatie van het hoofdkwartier wordt het Griekse Thessaloniki.

De Federale Republiek Joegoslavië zal pas tot dit pact worden toegelaten wanneer het Milosevic-regime voor een meer democratische regering heeft plaatsgemaakt. De deelrepubliek Montenegro zal, evenals Kosovo daarentegen, wel worden betrokken bij de wederopbouw van haar economie.

WEDEROPBOUW KOSOVO

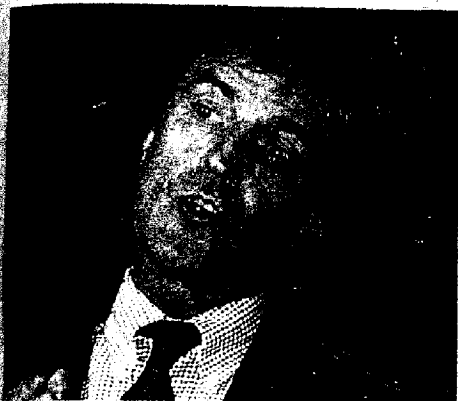
UNITED NATIONS INTERIM ADMINISTRATION IN KOSOVO

De diverse Internationale Organisaties zullen, teneinde belangenverstrengeling te voorkomen, worden ondergebracht in een overkoepelend orgaan UNMIK, dat door de VN wordt geleid. In Pristina heeft de VN hiertoe het voormalige hoofdkwartier van het Joegoslavische leger in gebruik genomen. In dit gebouw wordt deze civiele VN-missie gevestigd. De UNMIK, de '*United Nations Interim Administration in Kosovo*', zet de volgende zaken op poten zoals die in de onderstaande vier pijlers wordt verwoord. De taak tot de wederopbouw ligt bij een bestuur o.l.v. Kouchner dat is benoemd door de secretaris-generaal van de VN in overleg met de VN-Veiligheidsraad en zal functioneren onder het mandaat van de VN (resolutie 1244). Sergio Vieira de Mello staat als coördinator tussen de VN en UNMIK, in de functie van '*Interim Hoofd van het Protectoraat Kosovo*'. Boven de vier zuilen is de Fransman, de voormalige Minister van Volksgezondheid Bernard Kouchner als '*proconsul*'

('Hoge Vertegenwoordiger van Kosovo') voor Kosovo als hoofd van UNMIK aangesteld. Zijn plaatsvervanger is de Amerikaan James P. Covey. De VN-missie heeft haar taken in de volgende vier pijlers verdeeld en elk van deze pijlers aan een andere internationale organisatie toevertrouwd. De leiders van deze organisaties hebben de 'rang' van plaatsvervanger van Kouchner. De pijlers bestaan uit:

- de **humanitaire hulp voor de vluchtelingen** (in feite een aflopende zaak) in goede banen te leiden, is door de UNHCR de Nieuw-Zeelander Dennis McNamara aangesteld in de functie van '*Plaats vervangend secretaris-generaal voor Humanitaire Zaken in Kosovo*'. Hiertoe zijn organisaties als '*Human Rights Watch*', 'UNICEF' en het '*World Food Programme*' benaderd;
- de **reconstructie van de fysieke infrastructuur** wordt namens de EU door de Brit Joly Dixon ter hand genomen. Hij is verantwoordelijk voor de wederopbouw van de economie, het woningbestand en de infrastructuur, waartoe op een donorconferentie in Brussel reeds 4,2 miljard gulden is toegezegd. De kosten die gepaard zijn met de wederopbouw van de door de Servische troepen vernielde Kosovo-Albanese huizen, worden geraamd op \$ 1,19 miljard. Dit maakten de 'Wereld Bank' en de EU onlangs bekend. De '*International Management Group*' (IMG) van de EU, schatte het aantal beschadigde huizen op 120.000 en de totaal vernielde op 40.000. In de beraamde kosten worden ook de reparaties aan scholen, medische faciliteiten en electriciteits- en waterleidingsinstallaties mee genomen;
- het **civiele interim-bestuur** dat Kosovo zal besturen totdat het een eigen regering heeft gevormd. Dit staat onder leiding van de Fransman Dominique Vian. Daartoe is een '*overgangsraad of wederopbouwraad*' gevormd met vertegenwoordigers uit de

diverse etnische gemeenschappen. In deze raad hebben reeds UCK-voorman Thaci, de Servisch orthodoxe bisschop Artemeije, broeder Sava namens de Servische

Bernard Kouchner 'Proconsul' Elsevier

gemeenschap (de leider van de partij SPOK), Momcillo Trajanovic, plaats genomen. De bedoeling is dat ook Rugova tot deze raad zal toetreden;

- de bevordering van het vredesproces, de democratie, de stabiliteit en de burgerlijke samenleving (de OVSE, draagt hiervoor de verantwoordelijkheid)

Hier toe zullen:

- verkiezingen worden voorbereid;

- hervormingen t.a.v. de recht spraak plaatsvinden;

- de mensenrechten worden bevorderd;

- de partijvormingen worden gestimuleerd:

- *stabilisatieprogramma's* worden uitgevoerd. Onder dat laatste valt bijvoorbeeld de opleiding van ambtenaren, waarbij de OVSE op haar beurt weer de 'Vereniging van Nederlandse Gemeenten' heeft betrokken. Voor deze laatste zuil is de Nederlandse diplomaat Daan Everts verantwoordelijk gesteld.

Daan Everts gaat als hoofd van de OVSE in Kosovo leiding geven aan de opbouw van een nieuwe samenleving. De Nederlandse diplomaat was hiervoor ambassadeur van de OVSE in Albanië.

Everts gaat leiding geven aan een groep van vijfhonderd tot zeventienhonderd mensen. Wanneer de verkiezingen worden gehouden zal afhangen van de vraag hoe de partijvorming verloopt.

Over de toekomstige status wil hij liever niet praten. 'Die kwestie kunnen we voorlopig beter op de achtergrond houden. Het gaat nu om internationaal bestuur, een soort protectoraat. Hoe lang het echt wordt, hangt af van de politieke ontwikkelingen. De Kosovaren zelf, de leiders die ik heb gesproken, zeggen allemaal: Hoe langer hoe liever, omdat ze willen voorkomen dat het land terugglijdt in de

oude situatie', aldus Everts.

INTERNATIONALE RODE KRUIS

Ten aanzien van de gevangengenomen etnische Albanezen is ten dele een oplossing gevonden. Vermoed wordt dat talloze Kosovo-Albanezen naar gevangennissen in de FRJ zijn overgebracht. Het Internationale Rode Kruis heeft de Joegoslavische Ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie benaderd, met het verzoek de lijsten met vermisten te willen na gaan. Het Rode Kruis had een overeenkomst met Belgrado om de gevangenen te mogen bezoeken, maar door de bombardementen van de NAVO werd de overeenkomst niet langer gehonoreerd. Toch is er onlangs vooruitgang geboekt en is er hoop dat binnenkort de eerste etnische Albanezen zullen worden vrijgelaten.

INTERNATIONALE POLITIE-MACHT

In de komende maanden zal een internationale politiemacht van 3000 man in Kosovo worden gestationeerd. In Pristina zijn de eerste politiefunctionarissen van de VN-missie aangekomen. De belangrijkste taken zijn: het verbeteren van de relaties tussen de grootste etnische groepen, het voorkomen van anarchie, en het herstel van het openbare leven. UNMIK heeft bekend gemaakt in

Stuctuur UNMIK
3 Migp

Vucitrn een politie-academie te willen oprichten. De academie wordt in de voormalige Servische academie gehuisvest. De opening van deze academie staat gepland voor augustus dit jaar.

Er is een aanvang gemaakt met de selectie en werving van kandidaten voor de multi-etnische lokale politiemacht. Chef-staf Ceku (UCK) pleitte voor het opnemen van 4.000

UCK-leden in de multi-etnische politiemacht. UNMIK verklaarde dat er geen sprake kan zijn dat kandidaten die betrokken zijn geweest bij oorlogsmisdaden of banditisme, tot deze politiemacht worden toegelaten. Buiten deze multi-etnische politiemacht voorziet de VN in een internationale politiemacht van 3.000 man: 1.800 politieagenten t.b.v. surveillance-, recherche- en verkeerstakingen, 1000 agenten voor speciale politietaken ('Special Task Force'), 200 voor de grenspolitie. Hiervan zijn tot nu toe slechts 160 man in Kosovo ontplooid. Niettemin wordt er naar gestreefd om tegen het einde van dit jaar de VN-politie volledig ontplooid te hebben. De uitvoering geschiedt in drie fasen:

- in de eerste fase ligt de verantwoordelijkheid bij KFOR, met een adviserende rol voor de politie van UNMIK;
- vervolgens dient de VN-politie-macht (bewapend) over voldoende personeel te beschikken en operationeel inzetbaar te zijn, waar bij ze de politietaken van KFOR zal overnemen en zich gaat ontfemen over de handhaving van de openbare orde;
- tenslotte zal de lokale multi-etnische politie verantwoordelijk worden gesteld voor de orde handhaving en de grenscontrole.

De VN-politiemacht zal zich dan toeleggen op training en controle. De 'Special Task Force' van UNMIK blijft overigens als reserve aanwezig.

JUSTITIE

VN-gezant Vieira de Mello heeft op 30 juni in Pristina de eerste negen nieuwe rechters en openbare aanklagers beëdigd. Het betreft vijf etnische Albanezen, drie Serviërs en een etni-

sche Turk. Zij moeten het werk overnemen van de Servische magistraten die Kosovo zijn ontvlucht. Zowel de Albanese als de Servische magistraten voelden zich nochtans in deze samenstelling tekort gedaan.

TRIBUNAAAL

Het 'Joegoslavië-Tribunaal' heeft in Kosovo 'bergen documenten' gevonden, die volgens woordvoerder Paul Risley hopelijk verdere bewijzen van oorlogsmisdaden zullen opleveren. De Servische militairen hadden tijdens hun terugtrekking veel papieren verbrand. In de kantoren van de politie en burgerlijke besturen werden daarentegen nog talrijke documenten en kopieën teruggevonden. 'Hele dorpen en stadswijken zijn verwoest. Dat wijst op een goed georganiseerde campagne ('Operatie Hoefijzer')', aldus Risley. De onderzoekers zijn vooral benieuwd naar de commandostructuur van de Joegoslavische eenheden in Kosovo.

Servische paramilitaire groepen werkten in Kosovo tijdens de NAVO-bombardementen nauw samen met het Joegoslavische leger (VJ) en (speciale-) politie-eenheden. Leger en politie omsingelden Albanese dorpen, terwijl de paramilitairen het gevaarlijke werk deden. Ook in de steden waren het vooral paramilitairen die Kosovo-Albanezen wegjoegen of doodden, de huizen plunderden en in brand staken.

Dit verklaarden Servische paramilitairen die zich hebben teruggetrokken in de deelrepubliek Montenegro, in gesprekken met een verslaggever van het NRC Handelsblad.

De paramilitairen hielden tussen de dertig- en tweehonderdduizend DM over aan de plunderingen. Zij kregen een deel van de opbrengst van de geroofde goederen of werden op eigen verzoek uitbetaald in drugs. De zuivering en verwoesting van Kosovo was volgens hen grondig voorbereid. Hun commandanten hadden lijsten van rijke Kosovo-Albanezen, van Kosovo-Albanezen die gearresteerd of gedood moesten worden en van dorpen - vooral in het midden en wes-

ten van Kosovo - die volgens de commandanten volledig verwoest moesten worden omdat het UCK zich er zou hebben gevestigd. Een paramilitair die zich had aangesloten bij de 'Frankies', (paramilitaire organisatie o.l.v. Frankovic) die vooral actief waren in het westen van Kosovo, zei dat hij opdracht kreeg om in die dorpen ook vrouwen, kinderen en oude mannen te doden. Zij zouden verantwoordelijk zijn voor de 'aanvoerlijnen' naar het Kosovo Bevrijdingsleger UCK.

Zakenman en bendeleider Arkan had volgens de paramilitairen zo'n zestien duizend man naar Kosovo gestuurd. Hij had de rijkste Albanese families en de beste wijken van een stad of dorp voor zichzelf 'gereserveerd'. Arkan heeft overigens steeds ontkend dat zijn 'Tijgers' in Kosovo actief waren. Volgens één van de paramilitairen werden gedetineerden in de gevangenis geronseld om voor Arkan te vechten.

BESTUUR KOSOVSKA MITROVICA

Sir Martin Garrod wordt mogelijk de nieuwe VN-vertegenwoordiger voor Kosovska Mitrovica (MnB-N). Deze voormalig bestuurder van Mostar (MKF), wordt benoemd tot de nieuwe VN vertegenwoordiger van de zeer roerige, etnisch gescheiden stad, Kosovska Mitrovica. De ervaringen die hij in Mostar heeft opgedaan, komen hem hier zeker van pas. Beide steden vertonen veel overeenkomsten en dat maakt hem tot de meest voor de hand liggende kandidaat. Volgens Garrod heeft Kosovska Mitrovica zelfs enige voordelen t.o.v. Mostar:

- zo zijn er geen troepen ingegraven op de verschillende oevers;
- de verschillende bevolkingsgroepen krijgen geen ondersteuning van buitenaf;
- er zijn 300 politieagenten voorbestemd om recht en orde te herstellen en te handhaven.

De overeenkomsten tussen de steden die beide door een rivier worden gescheiden, en de grote ervaring en harde onderhandelingsreputatie van Garrod, geven hoop op een betere toe-

Pristina airport, bezetting van het vliegveld
Jane's

komst voor deze stad. Franse KFOR-troepen hebben de grootste moeite gehad met etnische Albanen die probeerden de brug over te steken die het Albanese deel van de stad scheidt van het Servische deel.

RUSSISCHE ROL

HUURLINGEN

Russische huurlingen hebben in Kosovo zij aan zij gevochten met de Servische strijdkrachten. Dit heeft een woordvoerder van het Amerikaanse Ministerie van Defensie bekend gemaakt. Hij bevestigde daarmee berichten van de kranten 'Newsday' en 'The Guardian', waarin ooggetuigen meldden dat tientallen Russische huurlingen tijdens het conflict hadden deelgenomen aan moordpartijen onder etnische Albanen. Ook zouden deze huurlingen gezamenlijk met paramilitaire eenheden dorpjes en dorpjes in de regio Prizren hebben verwoest. Volgens 'Newsday' hebben ze actief deelgenomen aan zuiveringen in Velika Krusha (een oord gelegen in het Duitse brigadevak) en Bela Crkva, waarbij zeker honderd inwoners werden vermoord. Ook de mensenrechtenorganisatie 'Human Rights Watch' zegt over getuigenverklaringen te beschikken dat Russische paramilitairen zich schuldig hebben gemaakt aan etnische

zuiveringen.

BIJDRAGE KFOR

NAVO-bevelhebber Clark maakte op 5 juni bekend dat 'er geen militaire obstakels meer zijn' over een Russische bijdrage aan KFOR. De NAVO hield de Russische transportvliegtuigen tegen omdat zij getracht hadden hun invloedssfeer uit te breiden naar de Italiaanse sector (MnBN). Onenigheid over de uitleg van het 'Akkoord van Helsinki', dat vorige maand de basis legde voor die bijdrage, was er de oorzaak van dat de vliegtuigen niet konden opstijgen.

Op verzoek van de NAVO hielden Roemenië, Hongarije en Bulgarije hun luchtruim voor de Russische militaire toestellen gesloten. De Russische generaal Zavardin zal binnen de staf van KFOR worden opgenomen en als enige de Russische eenheden commanderen.

De Russische bijdrage, 3600 militairen en zestien verbindingsofficieren, zal als volgt worden ingezet:

- op het vliegveld Slatina bij Pristina, dat onder Russisch commando zal vallen, zullen 750 militairen worden gestationeerd;
- de vluchten van en naar het vliegveld zullen onder NAVO-controle resulteren;
- de Russische eenheden hebben, net als in Bosnië, een eigen

commandostructuur en vertegenwoordigers in KFOR;

- de overige eenheden zullen worden ingezet in de Duitse, Amerikaanse en Franse sectoren;
- opdrachten die in strijd zijn met de Russische wetgeving, zoals het arresteren van vermeende oorlogsmisdadigers, hoeven de Russen niet op te volgen;
- op vliegveld Pristina zullen ook 'Hind' en 'HIP' helikopters van het KFOR-contingent worden gestationeerd. Deze toestellen zullen, volgens de Russische media, de luchtondersteuning voor de KFOR-eenheden verzorgen en mogelijk uit tien heli's bestaan.

UCK VERDEELD

VOORLOPIGE REGERING THACI

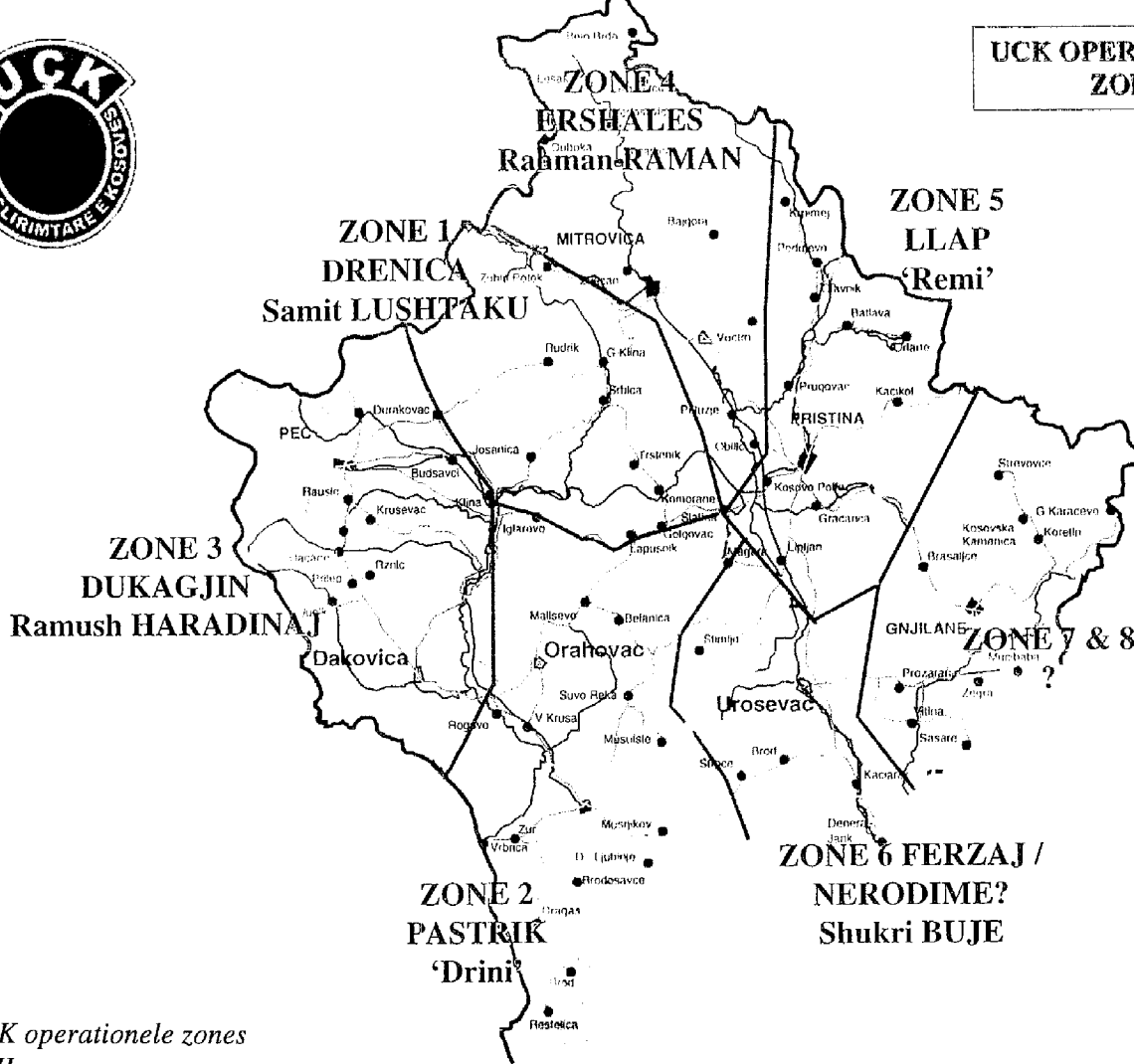
Eén van de belangrijke leiders van het UCK, Jakup Krasniqi, maakte onlangs bekend dat de Kosovo-Albanen een voorlopige regering hebben gevormd die zorg zal dragen voor een stabiel en democratisch Kosovo. De coalitie van Kosovo-Albanese oppositiepartijen, de 'Verenigde Democratische Beweging' LBD, levert vijf vertegenwoordigers. Het UCK bezet de voornaamste posten. De nationalistische splintergroep van de LPK, de LKCK, besloot op 13 juli aan de voorlopige regering deel te zullen nemen. Hashim Thaci (UCK) zal hierin de functie van premier bekleden, de LBD en de LDK is verzocht beide een vice-premier te leveren.

Volgens 'The New York Times' zou Hashim Thaci zich de afgelopen periode schuldig hebben gemaakt aan de moord op een zestal UCK-commandanten die hij als rivalen zag.

Dit hebben voormalige UCK-leiders, westerse diplomaten en een Albanese ex-politieagent die lid is geweest van het UCK beweerd.

Geen van de UCK-bronnen heeft Thaci of zijn naaste medewerkers iemand zien executeren.

Thaci en zijn luitenant Azem Sylja en Xhavit Haliti zouden zich mogelijk ook hebben verrijkt met de naar schatting \$ 50 miljoen, die tot hun

UCK operationele zones
3 Mlgp

beschikking stond voor wapenaankopen. Zij zouden ook verantwoordelijk zijn voor de moord op Ahmet Krasniqi, lid van Rugova's LDK in Tirana. In de afgelopen twee maanden werden ook twee UCK-commandanten uit de weg geruimd omdat zij een meer democratische lijn voorstonden dan de van huis uit radicale marxist Thaci. Het Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken zegt weinig geloof te hechten aan de verdachtmakingen. 'Wij beschikken niet over bewijzen dat de UCK-leiding een moord- en executiecampagne leidde', aldus James Rubin.

OPPOSITIE TEGEN THACI

De UCK-commandant in de Operationale Subzone (Osz) 'Llap', 'Remi', heeft een vergadering belegd gericht tegen Thaci's voorstel om een aantal ministersposten vrij te houden voor de Kosovo-Albanese partijen, zoals de LDK (Rugova) in de 'tijdelijke regering Thaci'. Volgens 'Remi' zou

samenwerking met de LDK het streven naar een onafhankelijk Kosovo bemoeilijken. Remi's verzet is een nieuwe aanwijzing dat de agenda's van de politieke en militaire tak van het UCK lijken te verschillen. De (voornamelijk uit militairen bestaande) radicale tak streeft immers onomwonden naar een onafhankelijk Kosovo en beschouwt de autonome status als een gepasseerd station. Rugova's LDK heeft immers haar rechten verspeeld na de, in hun ogen, mislukte politiek van geweldloosheid. Ook blijkt uit 'Remi's' reactie dat hij Thaci's politieke compromissen wantrouwt. De commandant in de Osz 'Dukagjin', Ramush Haradinaj, staat bekend als een extremist die slechts genoeg neemt met onafhankelijkheid en voor wie een beperkte autonome status binnen de Joegoslavische Federatie, waartoe Thaci door zijn handtekening onder de 'undertaking' wel bereid lijkt te zijn, onacceptabel is.

RUGOVA VERSUS THACI

In Pristina heeft de 'voorlopige UCK-regering-Thaci' een constitutionele vergadering belegd. Zijn voorlopige regering heeft haar intrek genomen in enkele kantoren in Pristina. Van de 17 vooroorlogse Kosovo-Albanese politieke partijen stuurden 13 partijen een afgevaardigde. Het LDK (van de huidige 'president' Rugova) was de grote afwezige en liet via 'schaduw-premier' Bujar Bukoshi weten de UCK-regering als onrechtmatig te beschouwen. Tijdens de ontmoeting riep 'premier' Thaci alle Albanese partijen op met één stem de Internationale Gemeenschap tegemoet te treden. Zijn woordvoerder Jakup Krasniqi, verklaarde dat de 'voorlopige regering' bereid is met Rugova en zijn LDK samen te werken. De 'schaduw-regering' van Rugova, hield onder leiding van Bukoshi een eigen bijeenkomst, waarin werd meegedeeld dat zij bereid zijn om een deel van de achterstallige salarissen van de Kosovo-Albanese leerkrachten te betalen.

Verder willen zij gelden aanwenden om oorlogsinvaliden en nabestaanden enigszins tegemoet te komen.

In de hoofdstad van Kosovo zijn nu drie 'besturen' gevestigd:

- de door Thaci geleide 'interim regering' waarin vooral het UCK sterk is vertegenwoordigd;
- een door Milosevic ingesteld Servisch bestuur (15 leden tellende 'Voorlopige' Uitvoerende Raad van de provincie KOSOVO-METOHIIJA') geleid door de minister voor Jeugd- en Sport aangelegenheden, Zoran Andjelkovic;
- de 'schaduwregering' van Ibrahim Rugova (sinds 1991).

Boven deze drie 'besturen' heeft Kouchner als proconsul namens de VN de taak tot aan de verkiezingen een interimbestuur te vormen waarin alle entiteiten zijn vertegenwoordigd. Kosovo-Albanen en Serviërs ruziën ook om de radio- en tv installaties in Pristina. De VN moesten opnieuw bemiddelen. Het is de bedoeling dat de Albanen en Serviërs onder VN-toezicht gaan samenwerken.

Terwijl de 'tijdelijke regering' van Thaci het politiek initiatief heeft genomen en de installatie van 'gemeenteraden' de internationale gemeenschap in Kosovo voor een voldongen feit probeert te stellen, lijkt het UCK nu ook politiek gestalte te krijgen. In Pristina is de eerste bijeenkomst van de 'Volksbeweging van Kosovo' (LPK) gehouden, een partij die evenals de inmiddels ook actieve Nationale Beweging voor de Bevrijding van Kosovo (LKCK) de politieke tak van het UCK zou vertegenwoordigen. Gelet op de ontplooiende activiteiten van de LPK en de LKCK heeft de leider van de 'Verenigde Democratische Beweging' (LBD), Rexhep Qosja, de verwachting uitgesproken dat het UCK zich niet tot politieke beweging zal omvormen.

De 'schaduwpresident' en leider van het LDK, Ibrahim Rugova, is op 15 juli via Skopje naar Pristina teruggekeerd. In de Kosovaarse hoofdstad voerde hij gesprekken met VN-Interim Hoofd van de Servische provincie Kosovo' Sergio Vieira de Mello, VN-

proconsul Bernard Kouchner en generaal Jackson. Tijdens zijn gesprek met de Mello, in de VN-vertegenwoordiging in Pristina, hadden zich voor het gebouw enkele honderden mensen verzameld om hem toe te juichen. Tot veler verbazing was zijn verblijf van korte duur; na acht uur reisde hij weer terug naar Italië.

DE LDK NA BOYCOT OVERGANGSRAAD' OVERSTAG

De LDK, de Kosovo-Albanese partij van Rugova, boycotte een bijeenkomst waarop een (overgangs-) raad moest worden gevormd die wordt belast met het vormen van instanties ter voorbereiding van de instelling van een autonome regering in Kosovo. Bernard Kouchner, de 'proconsul' van Kosovo, had alle partijen in Kosovo willen opnemen in deze raad:

- de LDK;
- het UCK;
- de Servische gemeenschap (bischop Artemije en broeder Sava);
- de 'Goranici' (Slavische moslims);
- de 'Roma' (zigeuners);
- de Turkse minderheid.

De Albanen van Kosovo zijn in de raad vertegenwoordigd door LDK-leden en vier anderen:

- Hashim Thaci, premier van een zelf uitgeroepen interim-regering;
- de schrijver Rexhep Qosja van de Verenigde Democratische Beweging LBD (pro-UCK);
- de 'onafhankelijken' Blerim Shala en Veton Surroi (de hoofdredacteur van het Kosovo-Albanese dagblad 'Koha Ditore').

Deze vier maakten deel uit van de Kosovo-Albanese delegatie op het vredesoverleg in Rambouillet, begin dit jaar. De LDK liet zich evenwel niet zien op de bijeenkomst. Een LDK-woordvoerder meldde de samenstelling van de raad 'onevenwichtig' te vinden. Kouchner uitte zich teleurgesteld en zei dat de samenstelling van de raad nog niet definitief is en nog kan worden aangepast. Hij riep de LDK op haar houding te wijzigen. De LDK is jarenlang de belangrijkste partij van de Kosovo-Albanen geweest, maar verliest sinds anderhalf

jaar gestaag terrein aan het UCK. Dat proces is dit jaar tijdens de oorlog om Kosovo in een stroomversnelling gekomen. Terwijl de Serviërs hun 'etnische zuivering' tegen de Kosovaren uitvoerden en UCK-strijders hun leven waagden in de strijd tegen de Serviërs, verscheen LDK-leider Ibrahim Rugova met Slobodan Milosevic op de televisie. Na de oorlog liet hij in tegenstelling tot Thaci na, de Kosovo-Albanen in de vluchtelingenkampen op te zoeken. De raad voor de wederopbouw moet instanties en bestuursorganen vormen die het leven in Kosovo normaliseren. Als eerste taak staat de vorming van een multi-etnische politiemacht

Agim Ceku en generaal Jackson
Internet

op het programma, die zal functioneren onder de VN-politiemacht.

Rugova heeft onder druk van de Internationale Gemeenschap besloten toch zitting te nemen in het voorlopige bestuur van Kosovo.

Proconsul Kouchner had Rugova in het openbaar op zijn verantwoordelijkheid gewezen om naar Kosovo terug te keren en deel te nemen aan de multiculturele overgangsraad.

Rugova en zijn LDK hebben op 5 augustus jl. besloten zitting te nemen in de raad.

De raad zal uit twaalf leden bestaan. De LDK is met twee leden vertegenwoordigd, evenveel als het UCK, de met het UCK verbonden Unie voor een Democratische Beweging (LBD) en de Servische minderheid.

CEKU CHEFSTAF UCK

Het UCK heeft zich de afgelopen maanden aanzienlijk versterkt en de

commandostructuren hervormd. Dat is de verdienste van de nieuwe stafchef, de 39-jarige Agim Ceku, een man die is afgestudeerd aan de Militaire Academie van Belgrado. Ceku werd als generaal in het Kroatische leger liefst negen maal door de Kroatische president Tudjman onderscheiden wegens zijn verdiensten in de strijd tegen de Serviërs in Kroatië. (1991 en 1995).

In Likovac is sinds februari 1999 een militaire academie opgericht met de naam 'Hazem Jashari', een voormalige UCK-verzetsleider. De academie wordt geleid door Salih Veseli en heeft onlangs de eerste groep Kosovo-Albanese officieren afgeleverd. Het kader van deze academie bestaat voor een groot deel uit voormalige Kosovo-Albanese JNA-officieren. De academie is georganiseerd naar voorbeeld van de 'Skanderbeg Militaire Academie' in Tirana (Albanië).

UCK TEGEN ONTwapening

UCK-woordvoerder Jakup Krasniqi heeft verklaard dat het UCK de term 'bevrijding' uit haar naam dient te schrappen en zich moet omvormen tot 'Leger van Kosovo'. Hij keerde zich tegen de ontwapening van het UCK en wees erop dat de VN-resolutie (1244) slechts spreekt van de 'noodzaak' te demilitariseren. Ook zou de plaatselijke militaire (UCK-) commandant van Pristina, Berisha, hebben verklaard zich bezig te houden met wapeninname, om deze wapens onder eigen controle op te slaan. Hij vindt dat het UCK ook belast moet worden met de verdediging van de grenzen van Kosovo, en voegde eraan toe dat de trainingskampen in Albanië gehandhaafd moeten blijven en dat in Kosovo nieuwe opleidingskampen zullen worden ingericht.

Hoewel ook de Chef-staf van het UCK, Agim Ceku, toegaf dat het aantal ingeleverde wapens aan de lage kant was, merkte hij daarnaast op dat het UCK zich niet totaal kan ontwapenen. Volgens hem moet het UCK tevens wapens opslaan, zoals een gedemobiliseerd leger dat ook zou doen. Ceku uitte wel zijn bezorgdheid over kleine groeperingen die onder de

vlag van het UCK criminele activiteiten begaan waaronder ook het smokkelen en verbergen van wapens, waarover hij geen controle heeft. De Generale Staf van het UCK heeft de OZ-commandanten opdracht gegeven hun sterkte en bewapening te melden aan de Generale Staf. Uit de eerste ingeleverde rapporten blijkt dat het aantal gerapporteerde wapens te laag lijkt te zijn en dat het aantal wapens en personen ook niet in overeenstemming zijn.

TWEESPALT TUSSEN LINKS EN RECHTS

Het UCK blijkt niet bereid te zijn af te zien van haar streven naar totale onafhankelijkheid. UCK-kopstukken hebben de plaats ingenomen van gematigde vertegenwoordigers van de Albanese meerderheid in Kosovo. In een driejarige overgangperiode mogen de etnische Albanese een eigen parlement en andere bestuursinstellingen kiezen, waarmee ze hopelijk hun aspiraties naar een onafhankelijk Kosovo zullen opgeven. Maar na het afschuwelijke bloedbad van de afgelopen maanden, de etnische 'schoonmaak' en de verwoesting van talloze dorpen, willen de Albanese niet langer onder Servië leven. Zij vertrouwen noch Milosevic, noch de Serviërs in het algemeen. En gezien Belgrado's staat van dienst van de laatste tien jaar, waaronder het niet nakomen van talloze afspraken, is hun houding niet kwalijk te nemen. De Kosovo-Albanese zijn na het pacifisme van Rugova zo geradicaliseerd, dat ze het UCK nu ziet als de organisatie die voor hun rechten opkomt. Deze paramilitaire organisatie, leden van Albanese clans maar ook aangevuld met radicalen uit de Albanese diaspora, werd acht jaar geleden opgericht. Het merendeel van de huidige leiders heeft wegens separatistische activiteiten jarenlang in de cel gezeten en menigeen was ook onder het communistische regime van Tito al eens veroordeeld. Het UCK is in ideologisch opzicht in twee groepen te plaatsen: een extreem rechtse groepering met de neiging naar fascisme en een groepering die het commu-

nisme (marxisme) nastreeft. De rechtse fractie wordt geleid door nazaten van de Albanese die, hetzij in de Tweede Wereldoorlog in fascistische milities of in de door Hitler opgerichte vrijwillige 'SS Skanderbergdivisie' tegen de gehate Serviërs vochten, danwel deelnamen aan de opstand tegen de Servische overheersing tijdens de 'Balkanoorlogen' (1912 en 1913). Aan het einde van WO II, vochten restanten van de 'Skanderbergdivisie' tegen de partizanen van Tito, waarbij duizenden etnische Albanese de dood vonden. De beslissing van enkele UCK-commandanten hun politiemensen zwarte uniformen te laten dragen en hun strijders te laten salueren met de gebalde vuist tegen het voorhoofd, riep bij velen herinneringen op aan het fascisme. Onder invloed van kritische reacties uit de Internationale Gemeenschap, salueren de strijders nu met de gebruikelijke open handpalm.

De andere fractie, waartoe de meeste leiders in ballingschap (o.a. Bukoshi) behoren, bestaat uit oude Stalinisten uit het tijdperk van Enver Hoxha, die in 1985 overleden Albanese dictator. Deze groep leidde een beweging die in feite uitwas op integratie in het Albanië van Hoxha. Het merendeel van deze groep studeerde na 1974 toen Tito de provincie autonomie verleende, aan de Universiteit van Pristina. Verder werden er tien militante Albanese hoogleraren aangesteld. Niet alleen het overgrote deel van de UCK-leiders komt van deze universiteit, maar opvallend genoeg geldt dat ook voor de leiders van de etnische Albanese in buurland Macedonië. Beide UCK-fracties hebben weinig op met democratie. De radicaal-linkse en radicaal-rechtse vleugels staan fel tegenover elkaar. Het enige waarover beide fracties het eens zijn is dat Kosovo van het Servische juk moet worden bevrijd. Al het andere, zo klinkt het dreigend, zal later worden beslist.

VERENIGD ALBANIË BLIJFT UITEINDELIJK DOEL UCK

Het UCK zal uiteindelijk blijven strijden voor een 'Groot-Albanië'. Seidi

Veseli, de 53-jarige UCK-commandant die tijdens het conflict belast was met de strategische leiding van het UCK in het noorden van Kosovo weigert echter deze omstrede term te gebruiken en spreekt gewoon van Albanië of van een 'Verenigd Albanië'. Hiermee bedoelt hij Albanië, Kosovo en de Albanese regio's in Macedonië (noorden) en Montenegro ('Sandzak'-zie Info-scoop 02/25 februari 1999). 'In het westen noemen jullie dat 'Groot-Albanië', maar toen Duitsland zich verenigde, spraken jullie ook niet van 'Groot-Duitsland'. Een verenigd Albanië is voor ons al dertig jaar het doel.' Veseli behoort tot de kleine groep Kosovo-Albanezen die het UCK heeft opgericht. Al sinds 1969 verdiept hij zich in guerrilla-tactieken. 'Het huidige vredesakkoord is volstrekt onacceptabel voor het UCK. Het is een kinderlijke illusie te denken dat de Kosovo-Albanezen ooit nog onder de Servische bezetting kunnen en willen leven.' Hij gaat ervan uit dat binnen afzienbare tijd in Kosovo een referendum over onafhankelijkheid zal worden gehouden. 'We vertrouwen erop dat de Europeanen hun vergissingen uit:

- 1878 ("Vrede van San Stefano"-hierbij werden delen van Albanië en Kosovo onder Montenegro en Servië verdeeld);
- 1913 (Na de beide Balkan oorlogen werden de Albanese op-nieuw het kind van de rekening door de veroveringsdriften van Montenegro en Servië);
- 1945 (Kosovo deel van Joegoslavië) 'goedmaken'.

Het UCK is een gedisciplineerd leger, we hebben een groot deel van onze wapens ingeleverd omdat het Westen heeft beloofd onze belangen te zullen behartigen. Maar als het moet, pakken we de wapens weer op en trekken we weer de bergen in.' Volgens Veseli is het onvermijdelijk dat de delen van Macedonië en Montenegro, zich uiteindelijk bij Albanië en Kosovo zullen aansluiten. 'Beide landen zijn door Tito gecreëerd. Macedonië moest destijds dienen als buffer tussen Griekenland en Bulgarije. De Macedoniërs zijn gewoon Serviërs en Bulgaren, ze heb-

ben niks met die oude Griekse naam te maken. De Internationale Gemeenschap moet goed begrijpen dat zonder een acceptabele oplossing voor alle Albanese, het nooit vrede kan zijn op de Balkan', aldus Veseli.

PARTIJ VAN DEMOCRATISCHE EENHEID (PBD)

De Volksbeweging van Kosovo (LPK), een partij die evenals de Nationale Beweging voor de Bevrijding van Kosovo (LKCK) de politieke tak van het UCK zou vertegenwoordigen, heeft zich omgedoopt tot de 'Partij van Democratische Eenheid' (PBD). In deze partij zouden alle, aan het UCK loyale, politieke partijen moeten opgaan. Bardhyl Mahmuti, de politieke vertegenwoordiger van het UCK, werd benoemd tot voorzitter, en o.a. ook de UCK-woordvoerder Jakup Krasniqi zal deel uitmaken van de partijleiding. Volgens Mahmuti streeft de partij naar een onafhankelijk Kosovo. Thaci, de 'vice-premier' maakt (nog) geen deel uit van de PBD. Door de komst van de PBD lijkt de scheiding tussen de militaire en politieke leiding van het UCK een feit.

Jakup Krasniqi
Internet

D.m.v. de PBD hoopt het UCK zich politiek te kunnen profileren en legitimeren, waardoor het UCK als gesprekspartner voor de Internationale

Gemeenschap aan geloofwaardigheid zou winnen. Tevens is het voorzitterschap van Mahmuti, één van de invloedrijke leiders van de LPK in Zwitserland, een aanwijzing dat het leiderschap van Thaci wordt betwist.

ORGANISATIE MILITAIRE POLITIE UCK (POLICIA-USHTARAKE) PU

De organisatie van de UCK-PU is nog niet geheel duidelijk. Binnen de 'Generale Staf' van het UCK is sprake van een apart 'Politie directoraat'. Daarnaast is een speciale coördinator voor de militaire politie benoemd. Toch lijkt er geen sprake van een apart PU-commandostructuur. Eenheden van de PU zijn volgens aanwijzingen gesubordineerd aan OZ-commandanten en soms zelfs aan UCK-brigadecommandanten.

De PU-organisatie is gebaseerd op bataljons en compagnieën en over operationele zones (OZ) verdeeld. Deze zones worden wederom onderverdeeld in subzones, waar politieposten worden gevestigd. In Prizren bevindt zich het hoofdkwartier van de PU-zone 'Pashtrik'. Pristina is bijvoorbeeld in 5 politiezones verdeeld. De sterkte van de PU-eenheden varieert per Operationele Zone (OZ) van 200 tot 500 man.

OPPOSITIE EN DEMONSTRATIES TEGEN MILOSEVIC

MILOSEVIC NIET POPULAIR

In Belgrado zou tijdens een peiling op 23 juni zijn gebleken dat Milosevic's populariteit van 40% naar 15% was gedaald. 70% van de ondervraagden stelde hem verantwoordelijk voor de huidige deplorabele toestand van Servië. De peiling gaf verder aan dat er nochtans geen alternatief is voor Milosevic.

PROTESTBIJENKOMSTEN OPPOSITIEPARTIJEN

De belangrijkste oppositiepartijen in Servië hebben op 26 juni grote protest bijeenkomsten gehouden om het aftreden van Milosevic, vervroegde verkiezingen en vrije media te eisen. Dat heeft de 'Alliantie Voor Veran-

dering' (SPZ), waarin de oppositie o.l.v. Zoran Djindjic is verenigd, aangekondigd. De Alliantie is een verband van dertig groepen, gedomineerd door de partij van Djindjic, de 'Democratische Partij'. Als er niet binnen drie maanden vrije verkiezingen worden gehouden, zal de oppositie mogelijk op een andere manier proberen Milosevic uit het zadel te krijgen.

CACAK

De eerste demonstraties tegen het bewind van Milosevic hebben op 29 juni jl. tienduizend betogers in Cacak op de been gebracht. De betogers verzamelden zich ondanks een samenscholingsverbod op het centrale plein. Op de toegangswegen naar Cacak had de politie controleposten ingericht, waardoor sommige betogers te laat waren en journalisten de doortocht werd verijdeld. Lijnbussen vanuit andere Servische steden naar Cacak reden niet. Eén van de oppositieleiders van de 'Alliantie voor Verandering (SZP)'. Vladan Batic van de christendemocraten, was bij de demonstratie aanwezig. Bij de betoging, die werd geopend met een zegen van een Servisch-orthodoxe priester, werd het regime uitgemaakt voor 'rode bandieten' en werden spandoeken en bordes meege dragen met teksten tegen Milosevic. De burgemeester van Cacak, Velimir Ilic werd als een held bejubeld. Hij dook vorige maand onder nadat de autoriteiten een arrestatiebevel tegen hem hadden uitgevaardigd wegens het organiseren van een demonstratie tegen de oorlog in Kosovo. Eén van de opmerkelijkste bijdragen kwam van de intellectueel Protic, die inging op de misdrijven die door Serviërs in Kosovo zijn gepleegd. 'In onze naam hebben Servische leiders misdaden begaan tegen mensen die naast en met ons leefden. Wij bieden de hele wereld onze excuses aan voor de macht die zich het recht heeft toegeëigend in onze naam te moorden en te plunderen', aldus Protic.

OVERIGE STEDEN

In de Zuid-Servische stad Leskovac

hebben maandag 5 juli meer dan twintigduizend mensen tegen de Joegoslavische president Milosevic gedemonstreerd. Het was de tweede na-oorlogse demonstratie tegen Milosevic. Aan deze demonstratie namen naast de oppositie ook ontvreeden reservisten uit de VJ deel. In Nis hebben 25.000 mensen deelgenomen aan een demonstratie van de 'Vernieuwingsbeweging' van Vuc Draskovic. In Sombor, aan de Hongaarse grens, bracht de 'Alliantie voor Verandering' 4000 mensen op de been.

Op 23 juli werd door de 'Alliantie voor Verandering' een demonstratie georganiseerd in Pancevo, nabij Belgrado. Hier waren meer dan 3000 mensen aanwezig. Tijdens deze demonstratie werden militairen opgeroepen zich achter het volk op te stellen en zich tegen het regime van Milosevic te keren. Deze oproep kwam na de waarschuwing van generaal Paskovic, commandant 3e Joegoslavische Leger, waarbij hij te kennen gaf dat iedere poging van de oppositie om het bewind in Belgrado gewapenderhand omver te werpen, door leger en politie zal worden neerslagen.

AANSLAG DJINDJIC

Een man heeft maandag in de stad Sabac, ten westen van Belgrado, een aanslag willen plegen op oppositieleider Zoran Djindjic. Hij wierp, volgens het Joegoslavische persbureau 'BETA', een steen naar de vroegere burgemeester van Belgrado en richtte vervolgens een pistool op hem. De veiligheidsdienst van Djindjic maakte de man het wapen afhandig. De dader zou een aanhanger van de regeringspartij 'Joegoslavisch Links' (JUL) zijn, die wordt geleid door Mirjana Markovic, de vrouw van president Milosevic. In Sabac waren meer dan 4000 aanhangers van de 'Alliantie voor Verandering' bijeen. Intussen heeft een militaire rechtbank tegen oppositieleider Djindjic een aanklacht wegens dienstweigering uitgevaardigd. De voormalige burgemeester van Belgrado was na een massale aanval van de media op

zijn houding naar Montenegro gevlucht, waar hij een politiek verbond met president Djukanovic had gesloten.

SPECIALE BIJEENKOMST PARLEMENT FRJ

De Joegoslavische premier Bulatovic heeft op 1 juli een speciale bijeenkomst van de partijen die in het parlement zijn vertegenwoordigd, georganiseerd. Een aantal kleine partijen die deel uitmaken van de oppositionele 'Alliantie voor Verandering' was echter niet uitgenodigd, danwel verhinderd. Waarnemers verwachten dat de bijeenkomst heeft geleid tot een herschikking van het kabinet. De partij van opportunist Vuk Draskovic, de nationalistische 'Servische Vernieuwingspartij' (SPO), keert daarbij niet terug in de regering. Draskovic verloor door zijn kritiek op het beleid van Milosevic tijdens de NATO-acties, zijn vice-premierschap. De ultranationalistische SRS van vice-premier Seselj, wiens ontslag Milosevic daarentegen juist weigerde, zal naar verwachting weer zitting in het kabinet nemen.

DRASKOVIC OPNIEUW IN DE OPPOSITIE

De terugkeer van Draskovic in het anti-Milosevic kamp kan grote gevolgen hebben voor het protest dat langzaam maar zeker in Servië op gang begint te komen. De charismatische Draskovic, de nationalist en opportunist, is als geen ander in staat om de massa's te bespelen en in beweging te brengen. Niet helemaal zonder grond verklaarde hij onlangs op een persconferentie, dat zijn SPO de kern heeft gevormd van alle verzet tegen Milosevic sinds het begin van de jaren negentig. En ook al heeft hij de afgelopen tijd een merkwaardige scheve schaats gereden binnen het door hem zo gehate regime, hij blijft voor een groot deel van de Serviërs oppositieleider nummer één. En ook volgens politieke analisten in Belgrado kan hij het verschil vormen tussen het incidentele protest van nu en een mogelijk massaal verzet in de nabije toekomst. De onvrede onder de

Servische bevolking is gigantisch. Na bijna drie maanden oorlog is het land uitgeput. Kosovo is zo goed als verloren, werk is er nauwelijks meer en perspectief op enige verbetering nog veel minder. De toestand schreeuwt om een charismatische leider die tot de verbeelding spreekt. Aan die verwachting kan de filosoof Djindjic met zijn brede, maar vooral ook diffuse 'Alliantie voor Verandering' op dit moment nog niet echt voldoen. De Alliantie beschikt ook over onvoldoende middelen om de bevolking te bereiken, anders dan op de protestbijeenkomsten die nu dagelijks gehouden worden.

Draskovic daarentegen heeft niet alleen het charisma maar ook een eigen televisiestation, *Studio B*.

Sinds het uitbreken van de demonstraties worden daar spotjes uitgezonden met oproepen om naar Kragujevac te komen voor het begin van het 'echte' protest tegen Slobodan Milosevic.

Draskovic zou de doorslag kunnen geven, maar volgens dezelfde politieke analisten in Belgrado zou hij met zijn tomeloze ambitie net zo goed de hele protestbeweging van dit moment te gronde kunnen richten.

Wil het protest tegen Milosevic kans van slagen hebben dan moet de oppositie zich aaneensluiten.

Draskovic echter wil alleen met de andere oppositiebewegingen samen gaan op voorwaarde dat hij de onbetwiste leider wordt.

Iets wat voor Djindjic en de anderen die na de grote protesten van 1996-1997 door Draskovic zijn gemarginaliseerd, volstrekt onaanvaardbaar is.

De vraag is daarom wie van de huidige oppositieleiders over zijn eigen schaduw kan en wil springen.

De demonstranten die zich dagelijks in toenemende mate op verschillende plaatsen in het land verzamelen en petitie tegen Milosevic ondertekenen, lijkt het weinig uit te maken wie de nieuwe baas wordt.

Zolang er maar enig zicht is op het einde van de uitzichtloze dictatuur.

TOENADERING

JOEGOSLAVISCHE OPPOSITIE

De beweging 'Alliantie voor

Verandering' heeft verklaard een 'niet-aanvalsverdrag' te zullen tekenen met de Servische Vernieuwingsbeweging (SPO) van Vuk Draskovic. Volgens een woordvoerder was afgesproken om elkaar verbaal niet meer aan te vallen.

Tot dusver wilde Draskovic niet samenwerken met de Alliantie, een samenwerkingsverband van een groot aantal oppositiegroepen.

De Alliantie wordt gedomineerd door de 'Democratische Partij' van Zoran Djindjic.

SERVISCH-ORTHODOXE KERK

Bisschop Artemije, de geestelijk leider in Kosovo, heeft eind juni zijn heil gezocht in een klooster in de buurt van Pristina. De bisschop van het klooster in Pec heeft zich daar de af

Polje herdenken) uitten leiders van de Servisch-orthodoxe kerk felle kritiek op Milosevic. Bij de herdenking van de 'Slag op het Merelveld' (1389), waarbij de Serviërs hun historische nederlaag tegen de Osmanen leden, herinnerde patriarch Pavle aan Milosevic' historische toespraak op de 600e verjaardag van die slag (tien jaar geleden). 'Ditmaal ontbreken de Servische leiders bij de herdenking, ditmaal is er geen huichelachtigheid. De goddeloze leiders nemen niet deel aan de herdenking', aldus de patriarch. Bisschop Artemije, zei: 'Dankzij het beleid (van Milosevic) wonen er geen Serviërs meer in de

Krajina (Kroatië), wonen er geen Serviërs meer in Slavonië (in Oost-Kroatië), wonen er geen Serviërs meer in westelijk Bosnië en wonen

Djindjic en bisschop Artemije
Internet

gelopen dagen niet meer durven te vertonen uit vrees voor zijn leven. Vanuit Pristina probeert hij de bange Serviërs tot rust en kalmte te manen. Het UCK in Pec heeft de Servisch-orthodoxe kerk van medeplichtigheid aan oorlogsmisdaden beschuldigd. De priesters en monniken van Pec erkennen met tegenzin dat het Joegoslavische leger materiaal rond het klooster had gestald omdat men daar geen NATO-bommen verwachtte.

Op 28 juni jl. ('St. Vitisdag' - de dag waarop de Serviërs de slag bij Kosovo

er in Servië 600.000 vluchtelingen voor wie niet wordt gezorgd.' Artemije stelde Milosevic verantwoordelijk voor het geweld van de laatste maanden tegen de Kosovo-Albanen en voor de wraakacties van hen jegens de Serviërs. Hij pleitte verder voor berechting van Slobodan Milosevic door het Joegoslavië-Triverdwenen.' Al eerder had de synode van de orthodoxe kerk het aftreden geëist van Milosevic, maar voor het eerst kwam diens uitlevering in het openbaar ter sprake.

BEVOLKINGSVRAAGSTUK KOSOVO

ROMA

Duizenden zigeuners (ROMA) zijn in Kosovo op de vlucht geslagen uit angst voor wraakacties van etnische Albanezen die hen beschuldigen van collaboratie met de Serviërs. Ook leden van het UCK zouden aan de represailles hebben meegedaan. De zigeuners zijn landelijk georganiseerd in de 'Zigeuner Congres Partij' o.l.v. Tanasije Mirijevski. In de gehele FRJ zouden zich zo'n 800.000 zigeuners ophouden. Volgens cijfers van de 'Kosovo Verification Mission' KVM in samenwerking met de UNHCR, woonden in Kosovo vóór 1991 80.000 zigeuners, welk aantal eind 1998 was teruggelopen tot 40.000 à 50.000 (2,5% van de bevolking). In alle grote steden in Kosovo was wel een zigeunerwijk te vinden. De grootste concentraties bevonden zich in: Pristina (6800), Pec (3500), Prizren (5000), Kosovo Polje (4000) en Kosovska Mitrovica (5800). De zigeuners worden niet alleen door de Kosovo-Albanezen gediscrimineerd, ook de Serviërs moeten niets van hen hebben ofschoon zij deel hebben uitgemaakt van de lokale bestuursorganen in Kosovo. Daarnaast hebben zij vaak de functies van de Kosovo-Albanezen ingenomen, nadat deze door de Serviërs waren ontslagen. Dit alles maakt dat de Kosovo-Albanezen hen als collaborateurs zien. Vertegenwoordigers van de zigeuners namen deel aan de onderhandelingen in Rambouillet. Zij maakten toen deel uit van de Servische delegatie, wat hun door de Kosovo-Albanese delegatie bijzonder kwalijk werd genomen.

Zowel 'Human Rights Watch' (HRW) als het in Boedapest gevestigde centrum voor de verdediging van de rechten van de 'Roma' gaf het UCK de schuld van een groot deel van de wandaden die dagelijks tegen de Serviërs en Roma worden gepleegd. Volgens HRW zijn inmiddels meer dan 164.000 Serviërs en Roma Kosovo ontvlucht.

SRPSKI POKRET OTPORA KOSOVO (SPOK)

Momcilo Trajkovic, de leider van de 'Servische Weerstandsbeweging' SPOK in Kosovo, heeft de beschuldigingen uit Belgrado dat hij de Servische zaak zou hebben verraden, door een gezamenlijke verklaring met de Kosovo-Albanezen te ondertekenen, verworpen. Hierin hebben ook Thaci en leiders van de Servisch-orthodoxe kerk verklaard samen te willen werken om de veiligheid van alle etnische groeperingen in Kosovo te garanderen. Trajkovic benadrukte dat hij liever had gezien dat de Servische bevolking in Kosovo niet hoefde samen te werken met de VN, maar dat er geen alternatief was omdat Belgrado hen in de steek had gelaten.

De partij had deel willen uitmaken van de Servische regeringsdelegatie, die aan de vredesbesprekingen in Rambouillet deelnam. Dit werd door Milosevic geweigerd.

SERVIE EIST VEILIGHEIDSGARANTIES

Een Britse patrouille heeft op 23 juli in de omgeving van het dorp Gracko bij Lipljan (centraal Kosovo) de lijken van veertien vermoorde Servische boeren gevonden. De Servische bisschop Artemije stelde dat, tenzij stappen worden ondernomen om de achtergebleven Serviërs te beschermen, zijn volk het gevaar van complete verdrijving boven het hoofd hangt. N.a.v. van de moordpartij heeft president Milosevic een spoedzitting van de VN-Veiligheidsraad geëist met als agendapunt een terugkeer van de Joegoslavische veiligheidstroepen naar Kosovo. Louis Arbour, hoofdaanklaagster van het ICTY in Den Haag, heeft onmiddellijk een onderzoek naar de moordpartij gelast. Door dit incident is de bijeenkomst van de 'Wederopbouw-Raad' voor onbepaalde tijd uitgesteld.

Belgrado heeft KFOR, de VN en de Internationale Gemeenschap verantwoordelijk gesteld en eist dat de MTA, waarin enige ruimte bestaat voor inzet van politie en leger (FRJ) op beperkte schaal, wordt nageleefd. Volgens Belgrado is een stabilisatie in

Kosovo alleen mogelijk als de VJ door de VN wordt uitgenodigd om samen met KFOR de veiligheid van Servische Kosovaren te garanderen. De Servische leider in Kosovo, Trajkovic geeft Milosevic de schuld omdat door zijn wanbeleid het land nu in een crisis is beland. Bisschop Artemije ziet het geheel als een goed voorbereide etnische zuivering.

De Veiligheidsraad van de VN heeft de moord op veertien Servische boeren in Kosovo scherp veroordeeld. De Raad dringt aan op een uitputtend onderzoek naar de schuldigen. In een korte persverklaring zei de fungerend voorzitter, de Maleisiër Agam Hasmy, dat de vijftien leden van de Raad, 'diep geschokt en ernstig verontrust zijn' door het bloedbad dat het ernstigste is sinds de komst van de vredesmacht KFOR in de Servische provincie. Hasmy zei dat de leden van de Raad de pogingen van de VN-missie in Kosovo en van KFOR steunen om vrede en veiligheid voor alle inwoners van de Servische provincie te garanderen.

OVERIGE MINDERHEDEN

Ten zuiden van Pristina is nog altijd een moslim minderheid aanwezig, die als 'Goranaci' (bewoners van de meest zuidelijk gelegen 'Opstina' Gora of Dragas) betiteld worden. Bovendien bevindt zich in Prizren zelf nog een Turkse minderheid. Ten oosten van Prizren is een Servische enclave waar zich nog enkele duizenden Serviërs bevinden. Deze bergregio staat als voormalig vakantieoord voor Serviërs bekend, met veel 'tweede huisjes'. Ten westen van Prizren bevindt zich nog een 'vergeten minderheid' namelijk die van katholieke Kosovo-Albanezen. Deze katholieken leven in de Pastrik-vallei (zuid van Djakovica).

BUURLANDEN

MACEDONIE

In Macedonië is een politieke rel ontstaan nadat premier Ljupco Georgijevski (Slavische Macedoniër) de hand van Thaci (etnische Albanees), interim-premier van Kosovo, schudde. De oppositiepartijen vinden

dat de regering veel te hard van stapel loopt met de erkenning van de rol die het UCK gaat innemen bij de wederopbouw van Kosovo. Georgijevski en Thaci hebben al gesproken over het openen van ambassades en het aanknopen van intensieve diplomatieke betrekkingen. De regering beseft niet dat zij het 'paard van Troje' binnenhaalt', aldus Mirko Ivanov, lid van de oppositiepartij 'Sociaal Democratische Alliantie' (SDA).

Arben Djaferi van de regeringspartij ADP, de belangrijkste Albanese partij in Macedonië noemt de vrees van de Slavische Macedoniërs onzin. 'Wanneer de Albanese de zelfde rechten krijgen als de Slavische Macedoniërs, dan gaat dit land een periode van politieke stabiliteit welvaart en tegemoet.' 'Op tal van terreinen worden de Albanese onderdrukt door de Macedoniërs, zij verdienen minder, hebben lager geschoolde banen en er zijn weinig beleidsmakers van etnisch Albanese afkomst.'

MACEDONISCHE SERVIERS

Volgens aanwijzingen is in Strpce in het zuiden van Kosovo in de buurt van de Macedonische grens) een element van de 'Macedonische Ochtendschemering' actief. Deze organisatie is verantwoordelijk voor de bomaanslag op het KFOR hoofdkwartier in Skopje en bestaat waarschijnlijk uit Macedonische Serviërs. Het is niet bekend in hoeverre deze Serviërs actief zijn in Strpce.

MONTENEGRO

In de hoofdstad Podgorica is op 5 juli bekend gemaakt dat de 'Sociaal-Democratische Partij' (SDP-CG) voortnemens is uit de regering te stappen. Volgens partijleider Zarko Rakcevic verlaat zijn partij de regering indien een van de andere coalitiepartners een plaats in de Federale Regering van Joegoslavië zou accepteren. Alleen een breuk met Servië is voor Montenegro een realistische kans op aansluiting met de Europese integratie, aldus Rakcevic. Aanleiding voor zijn opmerking was een eerdere verklaring van de Montenegrijnse vice-

premier Filip Vujanovic, dat Montenegro de post van Federaal minister-president voor zich opeiste. Een woordvoerder van de andere re-

Djukanovic. Het Montenegrijnse plan houdt in dat het een eigen munteenheid, medezeggenschap over het leger en open grenzen wilt. De 'veranderings-

v.r.n.l. Milosevic, Markovic, Bulatovic, Focus

geringspartij (DPS van Djukanovic) verklaarde dat binnen twee weken een politiek debat zou plaatsvinden in Podgorica tussen vertegenwoordigers van de politieke partijen van het Federale Huis van Burgers (tweede kamer). Onderwerp zou een nieuw politiek systeem voor Joegoslavië zijn. Hij voegde eraan toe dat het voorstel van zijn partij waarschijnlijk voor Belgrado onaanvaardbaar zou zijn. Welke kant moet Montenegro nu op na de oorlog? Een voortzetting binnen de (gewijzigde vorm?) Federatie, een confederatie of moet zij blijven streven naar een totale onafhankelijkheid? De Montenegrijnse politici zijn hier onderling over verdeeld.

Op 14 juli heeft de Montenegrijnse president met zijn delegatie in Belgrado een ontmoeting met FRJ- autoriteiten gehad, waarin gepraat werd over een herdefiniëring van de betrekkingen tussen Servië en Montenegro. In een interview vooraf, had Djukanovic al laten doorschemeren niet te streven naar onafhankelijkheid als Belgrado bereid is een 'losser samenwerkingsverband' met zijn land toe te staan. 'Montenegro wil een democratisch, economisch en in Europa geïntegreerd land zijn. Als het dat met zijn huidige status als lid van de Federatie kan bereiken is dat goed,' aldus

voorstellen' zijn op drie principes gebaseerd, namelijk gelijkwaardigheid tussen de beide republieken, democratie, openstelling richting Westen en tenslotte deelname aan Europese en Transatlantische Integratie:

- Montenegro levert verder een Federale premier;
- de Federale bevoegdheden dienen te worden beperkt tot Buitenlandse Zaken, Monetaire politiek en Defensie;
- verder zouden de Federale beslissingen niet door meerderheid, maar door consensus moeten worden genomen. Het Joegoslavische leger zou bijvoorbeeld onder een driehoofdig opperbevel moeten komen, namelijk de Federale, Servische en Montenegrijnse president. Dit driemanschap zou vervolgens uitsluitend beslissingen kunnen nemen op basis van consensus. Op dit moment is de Federale president opperbevelhebber, geassisteerd door de Opperste Defensie Raad. De Montenegrijnse en Servische president zijn ondermeer vertegenwoordigd in deze Raad, maar beslissingen worden bij gewone meerderheid genomen.

De leider van de Montenegrijnse delegatie, Zeljko Sturanovic, zei dat de Federatie zich in een diepe crisis be-

vindt door het gebrek aan respect van de kant van Servië, voor de 'wil van de Montenegrijnse kiezers.' 'Alleen als de relaties tussen Montenegro en Servië volstrekt gelijkwaardig zijn, kan de Federatie functioneren,' aldus Sturanovic. Dat betekent feitelijk dat het centrale gezag meer bevoegdheden moet afstaan aan de twee deelrepublieken. Sturanovic, fractieleider van Djukanovic' 'Socialistische Partij' in het Montenegrijnse Parlement, sprak met delegaties van de Servische socialistische partij (van Milosevic), de partij 'Joegoslavisch Links' (JUL-van Milosevic's vrouw Markovic) en de 'Servische Radicale Partij'. Later willen de Montenegrijnen ook met de Servische oppositie spreken. De Servische partijen hebben overigens met nog een Montenegrijnse afvaardiging gesproken, die van de oppositie in Montenegro. Deze delegatie wordt geleid door Djukanovic' aartsrivaal Bulatovic, de Federale premier van Joegoslavië, die wordt ge-

zien als een stroman van Milosevic. Deze moet voor zijn baan vrezen omdat volgens de grondwet de Montenegrijnen de Federale premier mogen aanwijzen wanneer de Federale president een Serviër is. In het overleg zullen de Montenegrijnen dat recht opeisen. Als het tot een akkoord komt, wordt een aanhanger van Djukanovic premier en verdwijnt de pro-Milosevic aanhanger Bulatovic van het politieke toneel. De onderlinge betrekkingen zijn de afgelopen periode dermate verslechterd, dat de Montenegrijnen de Federale regering niet eens erkennen. In 1998 hebben de Montenegrijnse regeringspartijen zelfs hun parlementariërs uit het Federale parlement teruggeroepen. Het streven naar een grotere autonomie van de behoedzaam opererende Djukanovic wordt in gevaar gebracht door de roep om onafhankelijkheid vanuit zijn eigen gelederen. Door meer haast te willen maken met de herdefiniëring dreigen de coalitie-

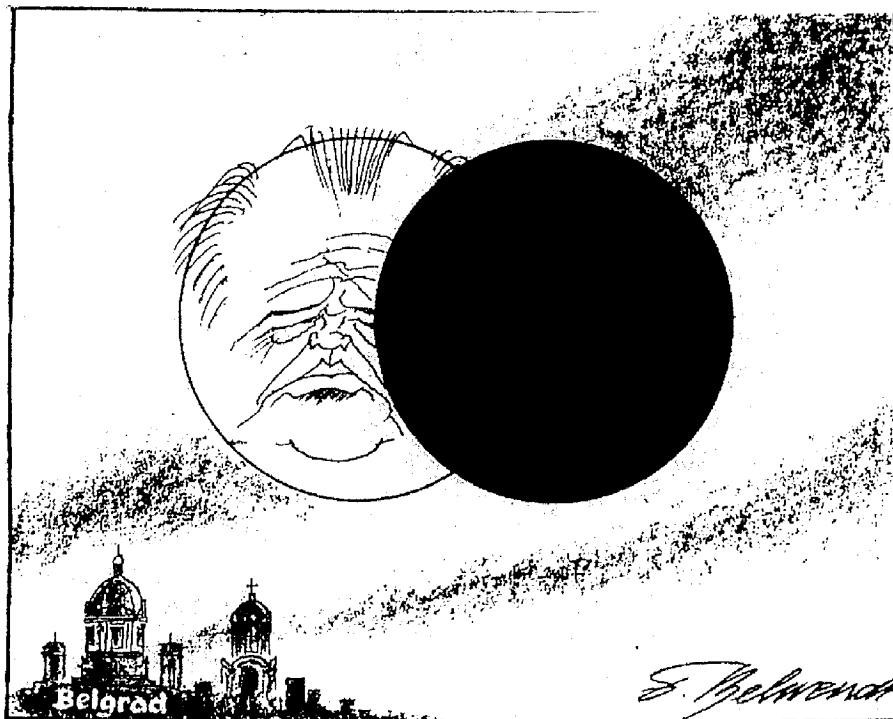
genoten een confrontatie met Servië te willen riskeren, die Djukanovic tot dusver steeds heeft willen vermijden. Zijn besluit besprekingen te voeren met het Milosevic-regime en de uitkomst hiervan, waarin beide partijen het niet eens konden worden, zou de partners in zijn regeringscoalitie (SDP-CG en de Montenegrijnse Volkspartij) kunnen doen besluiten de coöperatie met Djukanovic's DPS op te zeggen. Hierdoor zou de president zijn meerderheid in het parlement verliezen.

Op 5 augustus is de Montenegrijnse regering het eens geworden over een **los samenwerkingsverband** met Servië. Joegoslavië moet voortaan 'Associatie van Montenegro en Servië' gaan heten. Hierin wil de naar meer autonomie strevende republiek:

- afschaffing van de huidige grondwet;
- een eigen munteenheid;
- eigen legerleiding;
- eigen raad van Ministers;
- vervanging van de huidige twee Kamers van het Joegoslavische parlement door één Kamer, waarin de vertegenwoordigers van Montenegro en Servië evenveel zetels krijgen.

De Montenegrijnse regering heeft Servië zes weken gegeven om over dit voorstel na te denken. Bij een afwijzing zal Montenegro een referendum over onafhankelijkheid houden.

Djukanovic bevindt zich in een lastig parket. Vasthouden aan een band met Servië binnen de Federatie leidt mogelijk tot een breuk in de regering, terwijl onafhankelijkheid mogelijk kan leiden tot een burgeroorlog, aangezien een groot deel van de Montenegrijnen Belgrado blijft steunen. Bovendien kan Servië zich een losmaking zowel economisch als militair niet veroorloven.

Frankfurter Allgemeine

MIDDEN-OOSTEN / NOORD-AFRIKA

EEN UPDATE

Elnt D.A. van Amerom

Het afgelopen voorjaar en zeker na de start van de NAVO-luchtbombardementen in Joegoslavië, stonden de kranten bol over het gebeuren op de Balkan. Een logisch gevolg daarvan is het feit dat politieke en militaire hoogtepunten uit andere wereldregio's minimaal gepubliceerd worden en van de voorpagina's verdwijnen. Om daar toch enigszins van op de hoogte te blijven en de onderlinge verbanden niet uit het oog te verliezen, is in dit artikel een update over de belangrijkste (politieke) gebeurtenissen uit de regio's Midden-Oosten en Noord-Afrika weergegeven.

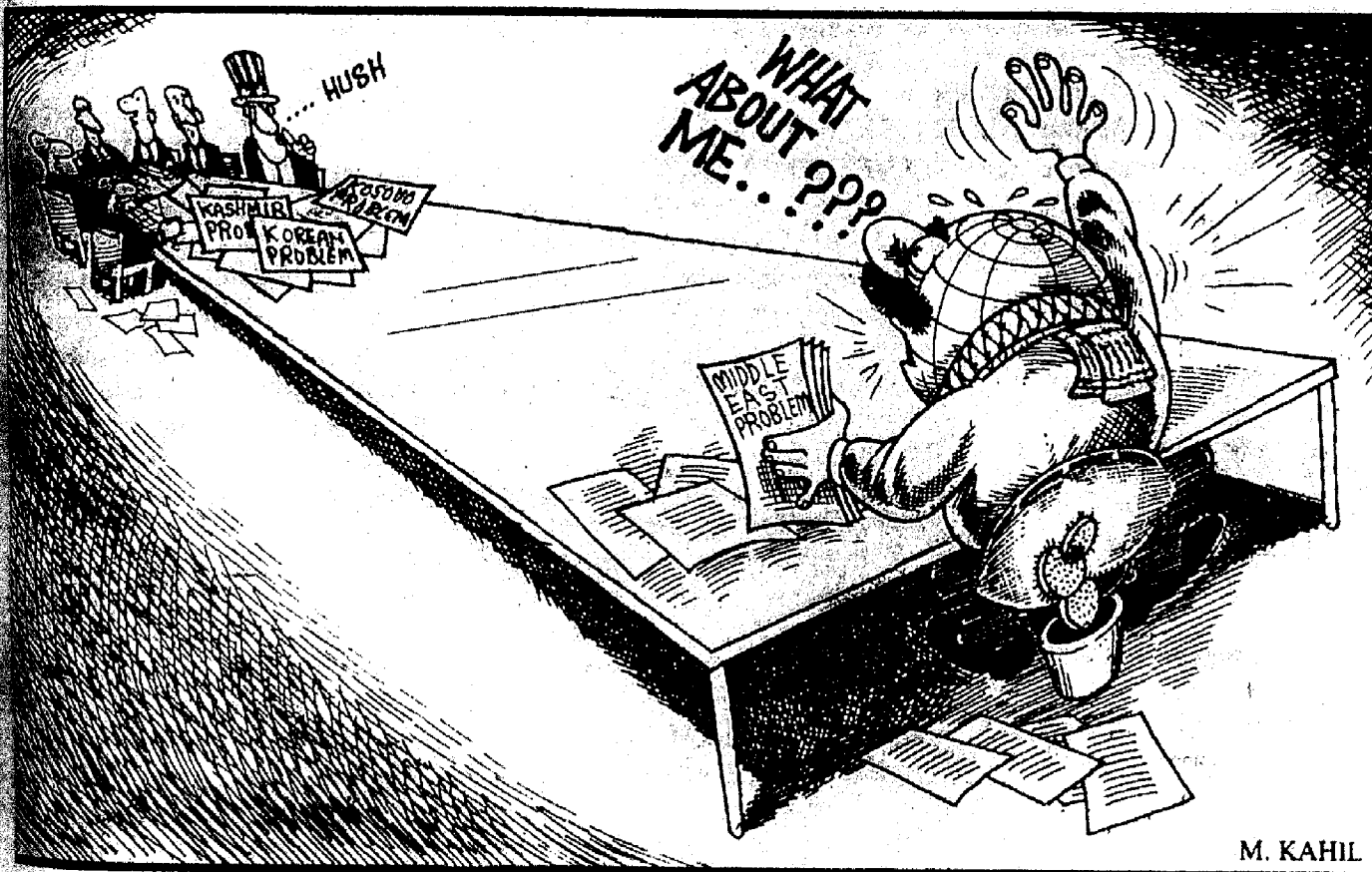
ARABISCHE WERELD IN VERWARRING

'WAAROM DE ALBANEZEN WEL EN DE KOERDEN NIET?'

In de Arabische wereld heerste verwarring over de oorlog om Kosovo: De NAVO komt op voor verdrukte moslims, maar schendt de soevereiniteit van Servië. Toen in december vorig jaar de Amerikaanse luchtmacht boven Iraaks grondgebied in actie kwam, waren de commentaren doortrokken van de vrijwel eensluidende mening: *Na de val van het communisme streeft het christelijke Westen openlijk naar de vernietiging van de Islam en de moslims.* En toen schoot op 24 maart opeens datzelfde Ame-

bele moraal in de westerse politiek. Een aantal voorbeelden:

Egypte: De vice-directeur van het Egyptische Centrum voor Strategische Studies, Amir Taheri, schrijft in de gelijknamige krant *Al-Ahram* 'Waarom de Albanezen wel en de Koerden niet?'. Tevens maakte de deportatie van duizenden mensen en de vernietiging van hun woningen bij hem herinneringen wakker aan de geschiedenis van de Palestijnen. In de pan-Arabische krant vroeg dezelfde auteur zich af: 'Toen de Palestijnen in 1948 hun land moesten verlaten, dacht ook iedereen dat ze snel terug mochten. Vijftig jaar later wonen er nog steeds duizenden in vluchtelingenkampen. Gaat hetzelfde gebeuren

M. KAHIL

Arab News

Voor dit artikel is o.a. gebruik gemaakt van: *The Middel East Observer*, *Islamic Affairs Aalyst*, *Time*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Internet UN-website*, *De Volkskrant*, *NRC*, *het Algemeen Dagblad*.

rika de moslims in Kosovo te hulp. Naast brede sympathie voor de Kosovaren lijkt de Arabische publieke opinie nu vooral verdeeld en sceptisch. Er is kritiek op het tijdstip van het NAVO-ingrijpen, op de motieven ervan, en op wat wordt gezien als *dub*

met de Kosovaren?'. Veel stukken hebben nagenoeg dezelfde teneur: 'Vandaag Kosovo, morgen Caïro' en 'Wanneer de NAVO naar eigen inzicht en believen buiten de VN-VR om mag bombarderen, wat betekent dit dan voor de toekomst van het

multi-etnische en multi-religieuze Midden-Oosten?'

Palestijnen: De bekende Palestijnse sociale wetenschapper, Edward Said, keurt weliswaar de NAVO-aanvallen categorisch af, maar kan evenmin als andere denkers en analisten een alternatief bedenken. Ook hij laat het bij een oproep tot 'een vredesconferentie waarbij alle partijen vertegenwoordigd zijn'.

Syrië: De staatskrant *Tishrien* stelde de zaken een stuk scherper: 'De veiligheid van de Kosovaren is bijzaak. Wat we aan het werk zien is een Amerikaanse strategie die is gericht op wereldheerschappij. De Amerikanen hebben met hun ingrijpen in Kosovo tot doel om Europa en Rusland aan de ketting te leggen'.

Jordanië: De schrijversvakbond in Jordanië volgde eenzelfde lijn als Syrië. De NAVO-aanvallen werden 'een misdaad tegen de Joegoslavische soevereiniteit' genoemd en Washington werd ervan beschuldigd de Balkan-oorlog te voeren om "de wereld-dominantie te bestendigen en de eigen wapenindustrie te steunen".

Iran: Zoals te verwachten was haalden de Iraanse politici fel uit. Zowel de hervormingsgezinde president Khatami als zijn conservatieve tegenstrever, Khamenei, zagen in de NAVO-aanvallen een Amerikaans imperialistisch complot. 'Wie niet doet wat Amerika wil, wordt vernietigd'.

Irak: President Saddam Hussein tenslotte, wenste via zijn overheidskranten Belgrado de overwinning toe.

POLITIEKE HOOGTEPUNTEN

MAROKKO: UITGESTELD REFERENDUM WESTELIJKE SAHARA

Marokko en het (Sahrawi-) bevrijdingsfront, *Polisario*, hebben ingestemd met een uitstel tot juli 2000 van het referendum over de toekomst van de omstreden Westelijke Sahara. Over een dergelijk referendum wordt al sinds 1991 gesproken. De laatste geplande serieuze datum was 7 december vorig jaar. Marokko en Polisario zijn het echter nooit eens

kunnen worden over de kieslijsten. In 1975 werd de vroegere Spaanse kolonie, de 'Westelijke Sahara', door Marokko geannexeerd. In het referendum zullen de kiezers zich moeten uitspreken of het betwiste gebied Marokkaans blijft, dan wel onafhankelijk Sahrawi-gebied wordt. De (VN-)Veiligheids Raad heeft middels haar Resolutie (n° 1238) van 14 mei jl. besloten in te stemmen met een desbetreffend plan, volgens welk een kleinere VN-vredesmacht (MINURSO) voorlopig in het gebied blijft.

Verder werd o.a. het MINURSO-mandaat verlengd tot 14 september a.s., werd de secretaris-generaal (SG) verzocht elke 45 dagen over de ontwikkelingen m.b.t. het Vredesplan voor de Westelijke Sahara te rapporteren, ondersteunde de voorgestelde uitbreiding van de Staf van de Identificatie Commissie en verzocht de SG om een aangepast tijdschema en de financiële consequenties van de jongste versie van het Vredesplan.

'DE KONING IS DOOD, LANG LEVE DE KONING'

Op vrijdagavond 23 juli jl. overleed de Marokkaanse koning Hassan II aan acute longproblemen. Zo onverwacht als het nieuws van zijn overlijden kwam, zo bliksemsnel is zijn oudste zoon Sidi Moulay Abdullah (35) als Mohammad VI op de troon gehesen. Mohammed verschilt aanzienlijk van zijn vader. Hij zou niets hebben van Hassans geslepen en despotische trekken. Naar verluidt heeft hij een warme persoonlijkheid, een afkeer voor ceremonieel vertoon en is hij bescheiden van aard. Hij studeerde rechten en liep stage bij de Europese Commissie onder Jaques Delors. Westers georiënteerde Marokkanen hopen dan ook dat hij de door zijn vader (voorzichtig) ingeslagen weg naar democratie zal voortzetten. Maar de nieuwe monarch heeft echter weinig ruimte om te manoeuvreren. Als hij de teugels laat vieren loopt hij het risico dat de nu nog onder de duim gehouden maar goed georganiseerde fundamentalisten, die het hele universitaire leven beheersen, zullen proberen een greep naar de macht te doen.

links Mohammed VI,
rechts Hassan II

Herald tribune

De traditionele voedingsbodem daarvoor, armoede en gebrek aan scholing, is in Marokko in ruime mate aanwezig. Mogelijk uit angst voor een machtsvacuüm ondertekenden al enkele uren na de dood van Hassan II de belangrijkste functionarissen de eed van trouw aan de nieuwe vorst. Opvallend was dat uit de afwezigheid van enkele hoogwaardigheidsbekleders blijkt dat niet iedereen binnen de hoogste Marokkaanse machtskringen blij is met de nieuwe monarch. Grote afwezigheid bijvoorbeeld was de leider van de *oelama*, een raad van deskundigen op het gebied van islamitische recht, waaruit mogelijk blijkt dat de nieuwe koning niet de volledige steun heeft van de geestelijkheid. Nog verontrustender was de afwezigheid bij de ondertekening van een vertegenwoordiger van het leger. Slechts het hoofd van de gendarmerie zette zijn handtekening van trouw. Media-bronnen speculeren dat er sprake is van tegenwerking van de 'clan van Driss Basri'. Toen in de jaren 70 de oppositie zich roerde en het bewind van de koning wankelde, gaf deze machtige minister van Binnenlandse Zaken leiding aan het meedogenloze onderdrukingsapparaat. Een deel van Hassans gunstelingen zou de voorkeur geven aan diens tweede zoon, de 29-jarige Moulay Rachid, die een meer energieke en eerzuchtige indruk maakt dan zijn oudere broer. Meerdere Marokkaanse politicologen en analisten vrezen voor de 'politieke maagdelijkheid' van de nieuwe vorst.

ALGERIJE: PRESIDENTS-VERKIEZINGEN

Op 15 april hebben in Algerije presidentsverkiezingen plaatsgevonden. In de aanloop daartoe waren er (nog) zeven presidentskandidaten. Een dag voor de 'politieke krachtmeting' echter, trokken zes van de zeven zich terug. In onze westerse ogen een opmerkelijke daad, maar niet in Noord-Afrika en zeker niet in Algerije. De enig overgebleven kandidaat bleek de door de machtshebbers aangeprezen oud-minister van Buitenlandse Zaken, Abdel Aziz Bouteflika. De zes kandidaten hadden zich teruggetrokken onder verwijzing naar 'grootscheepse fraude' met de stemmen die onder andere het leger en de politie de dagen daarvoor hadden uitgebracht. Dat leger, politie en douane, samen goed voor ongeveer een half miljoen stemmen, al vóór de werkelijke verkiezingsdag hun stem uitbrengen is gebruikelijk in Algerije. Dat stelt de ordediensten in staat om ongehinderd de veiligheid van de kiezers te waarborgen in het al sinds 1992 door moslim-extremistisch geweld verscheurde land.

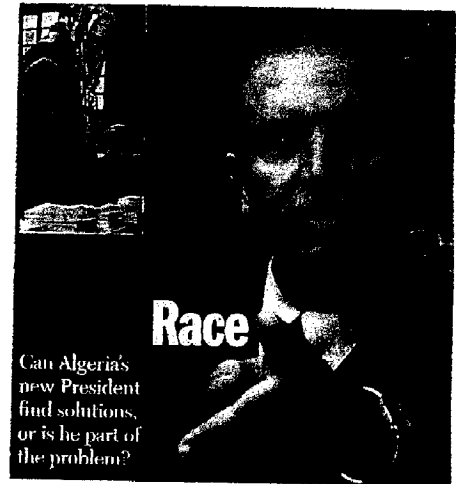
De verkiezingen hadden de pretentie dat zij de bevolking het grootste aanbod aan presidentskandidaten zouden bieden sinds het einde van de Franse overheersing in 1962. Over de beslissing van de zes kandidaten om zich terug te trekken werd in Algerije verschillend gedacht: de een noemde het een geschenk uit de hemel, de ander 'verraad'. Velen noemden de verkiezingen 'waardeloos' door gebrek aan oppositie. Dolblij waren de Algerijnse journalisten toe zij hoorden dat 'de zes' zich gezamenlijk uit de race hadden teruggetrokken. Want nog nooit eerder was de geweldloze, politieke oppositie erin geslaagd om verenigd een lange neus tegen de overheid te trekken. Altijd waren de critici van het regiem tegen elkaar uitgespeeld en om doods gemaakt. Ook ditmaal - aldus de algemene verwachting - de machtshebbers, ook wel *Le Pouvoir* (ook wel *Het Zwarte Kabinet*), de oproerkraaiers wel weten te stemmen. (Steller: De eigenlijke macht berust bij een handvol steenrijke,

deels gepensioneerde generaals die de gas- en olie-industrie, goed voor zo'n 90% van de inkomsten van Algerije, als hun privé-eigendom beschouwen). De klacht van 'de zes' bereikten intussen de zittende president Liamine Zéroual. Maar deze liet de verkiezingen gewoon doorgaan, met als gevolg dat de kiezers geen keuze hadden. 'Geen enkele instantie is bevoegd een lopend verkiezingsproces te onderbreken...', zei hij. Zij moesten maar klagen bij de president van de Commissie voor de Controle op de Verkiezingen, die al bij voorbaat had verkondigd dat 'fraude bij verkiezingen hoort zoals de schaduw bij de mens'. Bouteflika op zijn beurt dreigde 'naar huis te gaan' als de Algerijnse kiezers zich niet 'met grote duidelijkheid zouden uitspreken'. De enige onbekende factor van deze verkiezingen was daarmee de opkomst geworden en... op de stembiljetten bleven de zeven foto's van de kandidaten gewoon staan.

In Algerije werd dus op 15 april gewoon gestemd, of er niets aan de hand was. Met teleurstelling, ongeloof en afschuw werd dan ook gereageerd op de uitslag. De regering maakte bekend dat 60 procent van de stemgerechtigden zijn burgerplicht had vervuld en dat van de opgekomen 10 miljoen kiezers 73 procent op de enig overgebleven kandidaat Bouteflika had gestemd. Duidelijk was dat in de politiebureaus en kazernes van het leger de uitslagen al klaar lagen. Terwijl aanhangers van Bouteflika luid claxonnerend door Algiers reden, riepen de zes ex-kandidaten op tegen de fraude te demonstreren. Hierop trokken oproerpolitie en eenheden van de Staatsveiligheid massaal naar het Plein van de Eerste Mei en sloten dat hermetisch af. Ondanks het verbod trokken enkele honderden demonstranten door de stad, scanderend: 'Algerije vrij en democratisch' en 'Weg met de dictatuur'. De opstand van de 'zes' heeft tot gevolg gehad dat een tot dusver geheime machtsstrijd binnen *Le Pouvoir* onvermijdelijk een stuk openlijker zal worden gevoerd. De 'zes' hadden immers nooit hun drastische beslissing geno-

men, als zij zich niet op hoog niveau beschermd hadden geweten. De al dan niet openlijke steun aan hen betekend impliciet een gebrek aan steun voor de nieuwe president.

Daardoor zal hij, zo voorspellen nu al veel Algerijnen, een zwakke president worden - en niet de krachtige leider, die hij zelf zo graag had willen zijn en die Algerije onder de huidige omstandigheden ook zo hard nodig heeft. Men zegt weleens: 'Een man beoordeelt men naar zijn daden'.

Time

Het is nog veel te vroeg om Bouteflika nu al te beoordelen, maar toch heeft hij al een belangrijke politieke daad op zijn conto bijgeschreven. Na op 27 april gezinspeeld te hebben op amnestie voor de gewapende arm (AIS) van het Islamitisch Heilsfront (FIS), maakte hij op 6 juni jl. bekend dat Algerijnse moslim-extremisten die de wapens neerleggen amnestie krijgen. In een verklaring hierop schreef AIS-leider Medani Mezrag: 'Wij zullen ons in dienst stellen van het vaderland en voor de verdediging van het volk. Onze wapens zullen we alleen nog laten spreken onder gezag van de staat'. Op het eerste gezicht lijkt het een revolutionaire ontwikkeling. Echter sinds oktober 1997 nam het AIS een eenzijdig bestand in acht en heeft zich uitgesproken tegen de terreurdaaden van de Gewapende Islamitische Groep (GIA), een los verbond van uiterst extremistische bendes die de meeste moordpartijen zouden plegen. Sinds het bestand leven de meeste AIS-leden in kampen, waar zij

hun wapens mogen houden. Ook zouden zij al hebben deelgenomen aan operaties van het leger tegen de GIA, die op vrijdag 4 juni jl. nog 19 burgers - allen behorend tot één familie - om het leven bracht. Maar de *Vereeniging van Slachtoffers van het Terrorisme* heeft gewaarschuwd voor de 'gevolgen van illegale onderhandelingen, die over de ruggen van de martelaren en hun familie zijn gevoerd'. Hoe het ook zij, op 27 juni heeft de Algerijnse regering een wetsontwerp goedgekeurd om moslimrebellenaan amnestie te verlenen. Vergiffenis voor moordenaars en verkrachters is evenwel uitgesloten. In een persconferentie zei Bouteflika dat slechts zij met een 'ondersteunende' rol voor amnestie in aanmerking komen. In een poging om de families van slachtoffers te behagen zei hij daarnaast: 'Er is geen sprake van dat zij die gestorven zijn, vergeten worden'. De radicale GIA heeft inmiddels aangekondigd zich niets aan te trekken van het regeringsakkoord met de AIS, en kondigde zelfs een verheviging van hun acties aan... niet alleen in Algerije, maar ook tegen landen die Bouteflika steunen.

Op maandag 5 juli, de 37ste verjaardag van de Algerijnse onafhankelijkheid, gaf het staatshoofd concreet gestalte aan zijn 'prioriteit der prioriteiten': De beëindiging van de even officieuze als niets ontziende burgeroorlog tussen de staat en moslim-extremisten. Hij liet honderden gevangenen vrij die waren veroordeeld wegens samenwerking met 'terroristen'. Naar verluidt zal de amnestie uiteindelijk ten goede komen aan 5.000 van de 15.000 gedetineerden die om deze reden in Algerije vastzitten. De inspirerende stijl van Bouteflika dreigt echter te verhullen in welke toestand het land zich in werkelijkheid bevindt: Die is catastrofaal. Het enige positieve dat sinds 1989 is gebeurd, is dat de moslim-extremisten er niet in zijn geslaagd het land te verwoesten. Het voor spelde 'Afghanistan aan de Middellandse Zee' is uitgebleven, de staat functioneert en de veiligheidssituatie is gestaag verbeterd. Dat een einde

aan de geweldsspiraal in Algerije in zicht is, is echter een illusie. Als gevaarlijke bijkomstigheid geldt het feit dat de afgelopen vijf jaar 600.000 werknemers in de publieke sector zijn ontslagen en dat banengroei vrijwel uitsluitend verband houdt met de in dienst nemen van honderdduizenden mannen door de overheid als burgerwachten e.d., omdat de staat zelf niet in staat is zijn burgers te beschermen.

TURKIJE: ALGEMENE- EN LOKALE VERKIEZINGEN

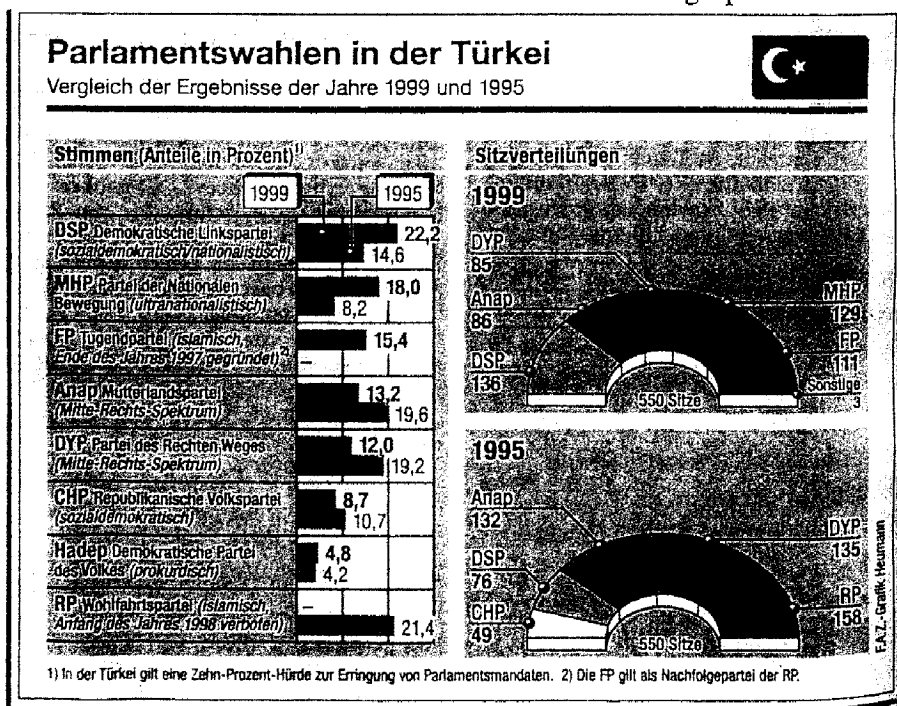
Op zondag 18 april jl. zijn in Turkije de algemene en lokale verkiezingen gehouden, die voor grote verrassingen hebben gezorgd. Het lijkt er sterk op dat bijna 40% van de kiezers zich heeft laten leiden door emoties van vaderlandsliefde en wraak. Dat moet de achtergrond zijn van de grote winst van de twee partijen die het meest actief waren in het opkloppen van het patriottisme en chauvinisme, na de dramatische ontvoering van 'baby-moordenaar' Öcalan in februari van dit jaar.

De DSP (Sociaal-Democratische Partij van Democratisch Links) van de toenmalige demissionair-premier Bulent Ecevit werd de grootste partij (22,2 % van de stemmen). Hiermee beloonden de kiezers de veteraan Ecevit, omdat onder zijn premierschap de gehate Koerdische PKK-leider Abdullah Öcalan in de boeien kon

worden geslagen. Deze tv-beelden werden talloze malen herhaald en hebben ongetwijfeld een grote rol gespeeld in het oordeel van de kiezers. De Öcalan-factor heeft ook de extreem-rechtse partij MHP (Partij van Nationalistische Actie) in de kaart gespeeld. Deze neo-fascistische partij (met 18 %) bezat na de laatste verkiezingen van 1995 geen eens een parlamentszetel... en nu maar liefst 129! Dat is zelfs in Turkije niet minder dan een politieke aardbeving. Het nationalistische extremisme van de MHP wordt uitgedragen door de gevreesde 'Grijze Wolven', die glashard ontkennen dat er een Koerdisch probleem is en alleen spreken over 'terrorisme gevoed door buitenlandse vijanden van Turkije'.

Er was ook nog een derde winnaar in deze verkiezingen: De Koerdische partij HADEP (Partij voor Volksdemocratie). Zij veroverde talrijke burgemeestersposten en kreeg de meerderheid in veel gemeenteraden in het roerige zuidoosten van Turkije, waar al meer dan twintig jaar de noodtoestand heerst en leger en politie oppermachtig zijn. Landelijk kreeg HADEP echter slechts 4,8 % van de stemmen, waardoor zij geen zetel in het parlement veroverde.

Omstreeks 18 mei jl. kwamen de eerste berichten over coalitiebesprekingen tussen de twee grootste partijen: de DSP van beoogd premier Ecevit

en de MHP. De ironie van deze politieke vrijage ontging weinigen: In de roerige jaren 70 waren de socialist Ecevit en zijn kameraden gezworen vijanden van de Grijsen Wolven. Ze sloegen elkaar de hersenen in of schooten elkaar overhoop. Nu lijken ze wel samen door één deur te kunnen. Beide partijen zijn fel nationalistisch, staan voor een zelfbewuste buitenlandse politiek en zijn fel tegen concessies aan de Koerdische PKK. Erkenning van een Koerdische identiteit wordt in die kringen gezien als landverraad en het begin van het uiteenvallen van de staat. Dat een groeiend aantal Turken gevoelig blijkt te zijn voor ultranationalistische en racistische propaganda van de MHP belooft weinig goeds voor het politieke klimaat in Turkije.

Premier Ecevit: 'fiere Turk' mag nooit buigen

Elsevier

CYPRUS: G-8 BEMOEIENIS VREDESPROCES

Het is niet echt opgefallen, maar de G-8 (de zeven grote industrielanden + Rusland) hebben hun laatste vergadering in Berlijn niet alleen aan Kosovo gewijd, maar in de tijd die nog over was ook over Cyprus gesproken. Zij willen hun gewicht in de schaal leggen om SG-VN (Kofi Annan) te helpen de Grieks- en Turks-Cyprische leiders (Klerides en Denktash) in oktober weer bij elkaar te krijgen. De beide Cypriotische gemeenschappen kijken echter met meer dan gemiddeld wantrouwen naar de pogingen van de G-8.

Turks-Cyprus: Denktash reageerde dat, zolang de Grieks-Cypriotische

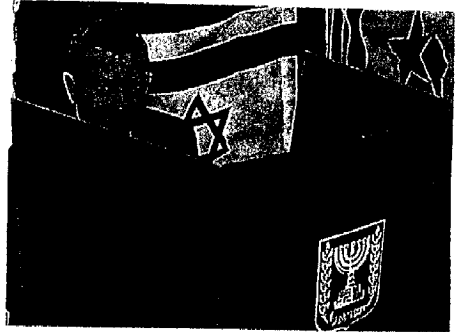
kant wordt beschouwd als de wettige regering en de Turkse slechts als gemeenschap wordt gezien, er geen sprake kan zijn van onderhandelingen. 'Niemand kan mij bij een oorpakken en naar de onderhandelings-tafel sleuren'. Gezien de sociaal-economische situatie in de Turkse Republiek van Noord-Cyprus (KKTC of TRNC) zijn de reacties begrijpelijk. Grieks-Cyprus groeit en bloeit, terwijl in het Turkse deel armoede troef is. De Turkse gemeenschap wordt overeind gehouden door de geldkraan uit Ankara. Die staat echter niet alleen open uit liefde voor het geplaaide broedervolk. De wellicht belangrijkste reden is dat Turkije Cyprus van strategisch belang acht. De grote vrees op Noord-Cyprus is nu dat, onder druk van de buitenwereld (m.n. van de VS), het Turkse regiem Denktash zal dwingen concessies te doen aan de Grieks-Cyprioten. De Turkse premier Ecevit reageerde kortaf: 'Er is geen probleem-Cyprus, noch voor de Grieks-Cyprioten noch voor Turken. Aan beide zijden van de grens heerst al sinds een kwart eeuw vrede en democratie. Geen van de G8-leden heeft iets te maken met het onderwerp, maar zij proberen een soort nieuwe orde naar eigen smaak op Cyprus te vestigen'. Denktash echter blijft er niet gerust op.

Grieks-Cyprus: Op Grieks-Cyprus en in Griekenland is het G8-initiatief toegejuicht. Daarnaast hebben zij ook andere redenen voor optimisme over een toekomstige oplossing voor de Cyprus-kwestie. O.a. zijn zij content over het toenemend voorbehoud dat m.n. de Raad van Europa ten opzichte van Turkije vertoont. Deze Raad stelde zich niet alleen kritisch op na de terdoodveroordeling van PKK-leider Öcalan, maar ook vanwege de Turkse weigering zich iets aan te trekken van de 'herstelbetalingen' die moeten worden uitgekeerd aan Grieks-Cypriotische burgers. Zij werden in 1974 door het Turkse leger uit het noordelijk deel van Cyprus zijn verdreven. Waarnemers geloven dat binnenkort zelfs op Turkse bezittingen in het buitenland (bijvoorbeeld vliegtuigen) beslag kan worden gelegd

en vooral dat de hele affaire zou kunnen leiden tot uitzetting van Turkije uit de Raad van Europa.

ISRAËL: PARLEMENTS- EN PRESIDENTSVERKIEZINGEN

Toen Netanyahu bekend maakte de politiek (voorlopig) te zullen verlaten, slaakten velen een zucht van verlichting. En het ging daarbij niet alleen om aanhangers van de opposi-

Het hoofd van de Israelische Arbeiders Partij

FAZ

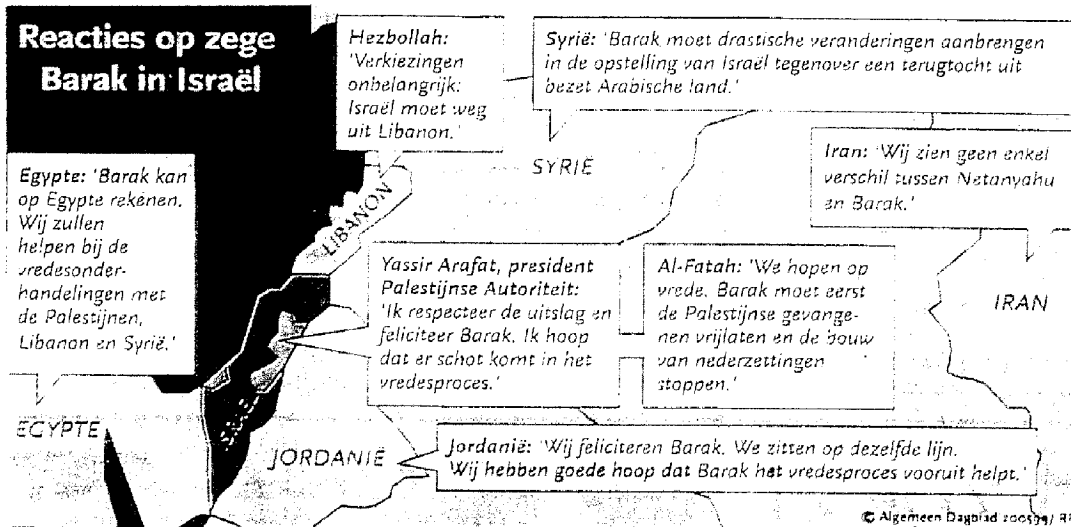
tie. Maar heeft Netanyahu er nu werkelijk een 'puinhoop' van gemaakt? Het antwoord is nee. Voor zijn doen sloot hij twee historische akkoorden. Die maakten een eind aan de ideologie van rechts, waarin geen plaats is voor enig compromis rond de gebieden Judea en Samaria (Westelijke Jordanoever). Allereerst was daar het Hebron-akkoord, waardoor Israël het bestuur over het grootste deel van de 'stad der aartsvaderen' Hebron aan de Palestijnen gaf. Met zijn handtekening onder de Wye-akkoorden ging Netanyahu in principe akkoord met teruggave van grote delen van de Westelijke Jordanoever, en nam zijn partij, de rechtse Likud, definitief afscheid van de Groot-Israëlgedachte. Zijn religieuze en ultrarechtse coalitiepartners maakte hem daarna het regeren onmogelijk, wat hem dwong om vervroegde verkiezingen uit te schrijven. Na de in Israël gebruikelijke turbulente verkiezingscampagnes koos Israël dan ook op 17 mei jl. een nieuw parlement (Knesset) en tegelijkertijd een premier. Maar liefst 33 partijen deden aan de verkiezingen mee. Even verrassend als de monsterzege van de nieuwe premier Ehud Barak ('Eén-Israël', voor-

heen Arbeiderspartij) op Likud-leider Netanyahu (56 tegen 44 procent van de stemmen), was de winst van zeven zetels door de ultra-orthodoxe Shas-partij. Hierdoor werd Shas de derde grote partij, net twee zetels achter de zwaar gehavende Likud.

Een dag later deed haar leider, de wegens corruptie veroordeelde Aryeh Deri, een stap terug om Shas de nieuwe regering in te kunnen loodsen. Toen Barak in de nacht van zijn overwinning de feestvierende menigte in Tel Aviv toesprak, hoorde hij behalve toejuichingen ook spreekwoorden: 'Niet met Shas'. Op maandag 25

rechts als de Israëlische Arabieren gewoontegetrouw harde eisen. Tijdens de eerste onderhandelingsronde bleken de joodse nederzettingen (in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever) als ook de politieke toekomst van de ultra-orthodoxe Shas de meest netelige kwesties. Het duurde dan ook meer dan een maand voordat Barak zijn regeringscoalitie rond had. Op 6 juli jl. presenteerde hij eindelijk zijn ministersploeg aan de Knesset en nam tegelijkertijd officieel de macht over. De lijst met achttien namen bevat geen grote verrassingen. De vroegere Israëlische premier Shimon Peres

hoorden pas 12 uur van te voren welke post zij toegewezen hadden gekregen. De één miljoen Israëlische Arabieren zijn diep teleurgesteld in premier Barak. Hoewel de meesten op hem stemden en zij met drie partijen en 10 zetels in de Knesset zijn vertegenwoordigd, kregen zij geen vertegenwoordiging achter de regeringstafel. De grootste gemene deler van de nieuwe coalitie is de bereidheid Barak de kans te geven met het vredesproces door te gaan. Hij heeft Arafat verzekerd dat hij tegelijkertijd vredesbesprekingen zal houden met de Palestijnen, Syriërs en Libanezen.

mei startte hij met het coalitie-overleg en de besprekingen om tot een verantwoorde invulling van de ministersposten te komen. De nieuwe premier had daartoe een 'tien-punten-programma' opgesteld. Hierin staan de binnenlandse kwesties centraal en wordt de harde lijn jegens de Palestijnen voortgezet. Dit compromisloze voorstel was vooral bedoeld om een brede coalitie te kunnen vormen. Uiteraard stelden de benaderde partijen, zowel uiterst links,

nam met enige tegenzin genoeg met de nieuwe ministerspost *Regionale Samenwerking*. David Levy kreeg de al eens door hem bekleedde post van *Buitenlandse Zaken* en Shas kreeg slechts één ministerie, die van *Gezondheid*. Barak zelf nam naast zijn premierschap tevens het ministerie van *Defensie* en tijdelijk *Landbouw* onder zijn hoede. Opvallend was dat Barak de invulling van zijn ministersploeg tot het laatst toe geheim hield. Sommige kandidaten

Kennelijk wilde hij met zijn toezegging de PLO-leider laten weten dat hij niet van plan is zich alleen op de onderhandelingen met Syrië te storten. Uit het coalitie-akkoord blijkt ook dat de regering-Barak, in het kader van een permanente vredesoplossing met de Palestijnen, tot ontmanteling van een deel van de joodse nederzettingen zal overgaan. De islamitische verzetsbeweging HAMAS verklaarde echter op 22 juli dat zij '...nieuwe operaties zullen uitvoeren in de Jihad...'. Het dreigement lijkt vooral bedoeld om de hervatting van het vredesproces te dwarsbomen.

Nieuwe zetelverdeling in parlement Israël

